

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΠΑΥΛΟΣ Ο Α΄ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(1901-1964)

Τὴν 6ην Μαρτίου 1964, εἰς ἡλικίαν 63 μόλις ἐτῶν, μετὰ βραχεῖαν ἀλλὰ πολυώδυνον νόσον, ἀπεβίωσεν ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Παῦλος ὁ Α΄. Ἀνελθὼν εἰς τὸν Θρόνον εἰς μίαν ἐξαιρετικῶς δυσχερῆ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐποχὴν, ηὐτύχησε νὰ μείνῃ ἐπ' αὐτοῦ δέκα ἐπὶ ὅλα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα, κοπιάσαντος τοῦ σάτου τῶν γνωστῶν θλιβερῶν γεγονότων, ἡ Πατρίς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως, καί, τελικῶς, τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς κοινωνικῆς, πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς τῆς ζωῆς.

Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ὑπῆρξεν ἡγεμὼν ἀγαθὸς καὶ συνετὸς καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποῖου ἐστάθη καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὁποῖου κατενόει καλῶς. Ἀπέρχεται τοῦ κόπμου τούτου μὲ τὴν συνείδησιν ἡσυχον ὅτι ἐπετέλεσε τὸ βασιλικὸν του καθῆκον ὅσον ἡδύνατο εὐτοχώτερον.

Ὁ νέος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀνέρχεται εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἑλλάδος πάλιν εἰς στιγμὰς δυσκόλους διὰ τὴν Πατρίδα. Διαθέτει ὅμως, ἐκτὸς τῆς δυναμικότητος τῆς νεότητός του, τὰς ἀγαθωτέρας τῶν προθέσεων, αἱ ὁποῖαι δικαιολογοῦν τὰς βασιμωτέρας τῶν ἐλπίδων.

Εὐχόμεθα νὰ εἶναι ἡ βασιλεία του μακρά, ἀνέμελος καὶ ἐπωφελῆς διὰ τὸ εὐγενέστερον καὶ ἱστορικώτερον Ἔθνος τῆς Οἰκουμένης, τὴν Ἀθάνατον Ἑλλάδα.

Η «ΕΛΕΥΘΕΡ»

Η ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΤΟΚΕΤΟ ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ

Ἰὺπό

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

Ἰφγηγοῦ — Διευθυντοῦ τῆς Β' Κλινικῆς
τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἰηλιάδη»

Ἡ κατά τὸν φυσιολογικὸ τοκετὸ ἀπώλεια αἵματος ἀπὸ τὸ γεννητικὸ σύστημα εἶναι περιορισμένη καὶ κυμαίνεται συνήθως γύρω στὰ 150-300 κ. ἐκ. Μετὰ δὲ τὸν τοκετό, ἡ ἀπώλεια αἵματος εἶναι ἐλαχίστη.

Ἀπώλεια ἰκανῆς ποσότητος αἵματος ἀπὸ τὸ γεννητικὸ σύστημα μετὰ τὴν λήξι τοῦ τοκετοῦ θεωρεῖται παθολογικὴ καὶ ἀποτελεῖ ἐπιπλοκὴ τοῦ τοκετοῦ, ποῦ ἐξακολουθεῖ νὰ αἰτιολογῆ ὑψηλὸ ποσοστὸ μητρικῆς νοσηρότητος καὶ θνησιμότητος.

Εἶναι γι' αὐτὸ ὑψίστης σημασίας νὰ γνωρίζωμε τὰ αἴτια ποῦ τὴν προκαλοῦν, γιὰ νὰ εἴμεθα σὲ θέσι νὰ καθορίζωμε ἔγκαιρα τὴν ὀρθὴ διάγνωσι καὶ νὰ κατέχωμε τὰ μέσα ποῦ διαθέτομε γιὰ νὰ μπορούμε νὰ προλαμβάνωμε καὶ νὰ ἀντιμετωπίζωμε ἄμεσα καὶ ἀποτελεσματικὰ τὴν παθολογικὴ αὐτὴ κατάστασι.

Ἡ μετὰ τὸν τοκετὸ αἱμορραγία δύναται νὰ διακριθῆ:

α) Σὲ *πρωτοπαθῆ* ἢ *ἄμεσο* αἱμορραγία, ποῦ ἐμφανίζεται μέσα σὲ μία ἢ λίγες ὥρες ἀπὸ τὴν λήξι τοῦ τοκετοῦ, καὶ

β) Σὲ *δευτεροπαθῆ* ἢ *ἔμμεσο*, ποῦ ἐμφανίζεται κατὰ καὶ μετὰ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς λοχείας καὶ ποῦ ὀνομάζεται γι' αὐτὸ καὶ *αἱμορραγία τῆς λοχείας*.

Ἡ αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετὸ εἶναι δυνατόν νὰ προέρχεται εἴτε : 1) ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ πλακοῦντος, εἴτε 2) ἀπὸ τὴν πνευλικὴ ὁδὸ, δηλαδὴ ἀπὸ τραυματισμὸ τοῦ τραχήλου, τοῦ κόλπου, τοῦ αἰδοίου καὶ τοῦ περινέου.

Ι. Κατὰ τὸν φυσιολογικὸ τοκετό, τὴν ἀποκόλλησι τοῦ πλακοῦντος καὶ τὴν ὑστεροτοκία δὲν ἀκολουθεῖ ἀπώλεια μεγάλης ποσότητος αἵματος, καὶ τοῦτο γιατί μετὰ τὴν ἐξοδο τοῦ πλακοῦντος ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ ραγέντα μητρικὰ ἀγγεῖα κλείνουν ἀπὸ τὴν σύσπασι τοῦ μητρικοῦ μυός καὶ τὴν περίσφιξι τοῦ αὐλοῦ των, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιατί ἀπὸ τὴν ἰκανότητα ποῦ ἔχει τὸ αἷμα νὰ πήγνυται, τὰ στόμια τῶν ἀγγείων φράσσουν ἀπὸ τὸν σχηματιζόμενον κατὰ τὴν πῆξι θρόμβο.

Ἀπὸ τὴν περιοχὴ ποῦ ἀποκολλήθηκε ὁ πλακοῦς εἶναι δυνατόν νὰ προκληθῆ αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετό:

α) Ἐὰν διαταραχθῆ ἡ λειτουργικότης τοῦ μητρικοῦ μυός, ὅποτε παραβλάπεται ἡ ἰκανότης τῆς μήτρας πρὸς συστολὴ καὶ σύσπασι.

β) Ἐὰν ὑπάρχη κάποιον μηχανικὸ κώλυμα ποῦ παρεμποδίζει τὴν σύσπασι τῆς μήτρας, καὶ

γ) Ἐὰν διαταραχθῆ ὁ μηχανισμὸς τῆς πήξεως τοῦ αἵματος.

Α' Διαταραχὴ τῆς λειτουργικότητος τῆς μήτρας εἶναι δυνατόν νὰ ὀφείλεται:

Σὲ β λ ά β η τ ο π ι κ ῆ τοῦ μυϊκοῦ ὑποστρώματος, ὅπως συμβαίνει:

α) Ὄταν βλάπεται ἡ ἀκεραιότης τοῦ τοιχώματος ἀπὸ ἀτελή ἢ πλήρη ρῆξι τῆς μήτρας.

β) Ὄταν ὑπάρχουν ἐκφυλιστικὲς ἀλλοιώσεις ἀπὸ παλαιὲς φλεγμονὲς τοῦ μυο-

μητρίου, παλαιές οὐλές ἀπὸ προηγηθεισας ἐπεμβάσεις.

γ) Ὅταν συμβῆ ὑπερδιάταση τοῦ τοιχώματος τῆς μήτρας ἀπὸ πολύδυμο κύησι, πολυάμνιο καὶ πολὺ μεγάλο ἔμβρυο.

δ) Ὅταν λάβῃ χώραν κάματος τῆς μήτρας ἀπὸ παρατεταμένο ἐργώδη τοκετὸ καὶ ἄσκοπη φαρμακευτικὴ ὠδινοποιητικὴ ἀγωγή κατὰ τὸν τοκετό.

Σὲ παθήσεις γενικέες, ὅπως συμβαίνει:

α) Σὲ βαριές τοξικὲς καταστάσεις.

β) Σὲ βιοκαταλυτικὴ γεννητικὴ ἀνωμαλία, διαταραχὴ δηλαδὴ τῶν ὁρμονῶν, τῶν βιταμινῶν καὶ τῶν ἠλεκτρολυτῶν ποὺ κυκλοφοροῦν στὸν ὀργανισμό καὶ ποὺ ρυθμίζουν καὶ ἐπηρεάζουν κατὰ κάποιον τρόπο τὴν λειτουργικότητα τῆς μήτρας.

γ) Σὲ ἀναιμία, ποὺ ἐπηρεάζει τὴν λειτουργικότητα τῆς μήτρας ἀπὸ τὴν ἀνοξαιμία τῶν ἰσθμῶν ποὺ προκαλεῖ καὶ τὴν κακὴ αἱμάτωση τοῦ ὄργανου. Ἡ ἀναιμία μπορεῖ νὰ εἶναι ἰδιοπαθῆς, μπορεῖ ὅμως, ὅπως συμβαίνει συχνότερα, νὰ εἶναι μεθαιμορραγικὴ, ἀπὸ αἱμορραγία ποὺ ἔλαβε χώρα πρὸ ἢ καὶ κατὰ τὸν τοκετὸ ἀπὸ μιὰ ὁποιαδήποτε αἰτία, ὅπως προδρομικὸ πλακοῦντα ἢ πρόωρη ἀποκόλλησι.

δ) Σὲ νευρικὸ κλονισμό, ποὺ καλεῖται ἀπὸ τοὺς ξένους *νευρικὴ καταπληξία* (nervous shock), τῆς ὁποίας ὁ παθοφυσιολογικὸς μηχανισμὸς δὲν εἶναι ἀπόλυτα ξεκαθαρισμένος. Στὴν κλινικὴ ὅμως πείρα δὲν χωρεῖ καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ νευρικὴ καταπληξία μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἀδυναμία συσπάσεως τῆς μήτρας καὶ ἀτονία μετὰ τὸν τοκετό.

ε) Σὲ ἱατρογενεῖς παράγοντες, ὅπως εἶναι ἡ κακὴ φαρμακευτικὴ καὶ μηχανικὴ ἀγωγή κατὰ τὴν ὑστεροτοκία καὶ μετὰ τὴν ἐξοδο τοῦ πλακοῦντος, τὴν ἄσκοπη δηλαδὴ χορήγησι φαρμάκων, τὶς ἄτεχνες καὶ βίαιες μαλάξεις τῆς μήτρας, τὴν βαθειὰ καὶ παρατεταμένη νάρκωσι.

Ἡ διαταραχὴ τῆς λειτουργικότητος τῆς μήτρας, ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχῃ σὰν αἰτία ὅλες τὶς καταστάσεις ποὺ ἀναφέραμε, ὀδηγεῖ, κυρίως, σὲ πρωτοπαθῆ ἄμεση αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετό, σπανιότε-

ρα δὲ σὲ δευτεροπαθῆ ἢ ἔμμεσο αἱμορραγία τῆς λοχείας.

Β' Μηχανικὸν κώλυμα ἱκανὸ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν συστολὴ καὶ τὴν σύσπασιν τῆς μήτρας μπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ:

α) Ἡ παρουσία ἑνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων ἰνομυωμάτων τῆς μήτρας. Ἡ ἐπίδρασις θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ μέγεθος, τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴν θέσιν τῶν ἰνομυωμάτων.

β) Ἡ κατακράτησι τμήματος τοῦ πλακοῦντος στὴν μήτρα ἢ καὶ ὀλοκλήρου παραπλακοῦντος.

Ἡ κατακράτησι τμήματος τοῦ πλακοῦντος μέσα στὴν μήτρα μετὰ τὸν τοκετὸ γίνεται εἴτε γιὰτὶ ἢ πρόσφυσι τοῦ πλακοῦντος ἦτο ἀνώμαλη (συμφυτικὸς, στιφρὸς, διεισδυτικὸς ἢ καὶ προδρομικὸς) εἴτε γιὰτὶ ἔλαβε χώραν κακὴ ἀγωγή ὑστεροτοκίας.

Σὰν ἄμεσο ἀποτέλεσμα τῆς κατακράτησεως εἶναι ἡ ἀδυναμία τῆς μήτρας νὰ συσπασθῇ, καὶ ἡ αἱμορραγία ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ ἄγγεῖα τῆς περιοχῆς τοῦ πλακοῦντος. Καὶ ἀργότερα, ὅμως, τὸ κατακρατηθὲν μέσα στὴ μήτρα τμῆμα τοῦ πλακοῦντος ἀποτελεῖ αἰτία ξαφνικῶν αἱμορραγιῶν τῆς λοχείας, γιὰτὶ παρεμποδίζει τὴν μήτρα νὰ συσπασθῇ πλήρως καὶ νὰ παλινδρομήσῃ, σὲ κάθε δὲ προσπάθειά της νὰ ἀποβάλλῃ τὸ τμῆμα τοῦ πλακοῦντος προκαλεῖται νέα αἱμορραγία. Τὸ τμῆμα τοῦ πλακοῦντος ποὺ κατακρατήθηκε, προοδευτικὰ νεκρώνεται ἢ ὀργανώνεται καὶ μεταβάλλεται σὲ πλακουντιακὸ πολυπόδα, ποὺ παρεμποδίζει τὴν ὁμαλὴ παλινδρομήσιν τῆς μήτρας καὶ προκαλεῖ ξαφνικὲς αἱμορραγίες καὶ γιὰ πολὺ καιρὸ μετὰ τὸν τοκετό.

Τόσο τὰ ἰνομυώματα ὅσο καὶ ἡ κατακράτησι τμήματος τοῦ πλακοῦντος στὴν μήτρα μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν σὲ ἄμεση αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετό καὶ σὲ ἔμμεση αἱμορραγία τῆς λοχείας.

γ) Ἡ κατακράτησι ὑμένων στὴν μήτρα μπορεῖ ἐπίσης νὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἄμεση αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετό ἢ καὶ σὲ δευτεροπαθῆ αἱμορραγία τῆς λοχείας.

δ) Τέλος, ἡ γεμάτη οὐροδόχος κύστις μπορεῖ νὰ δράσῃ σὰν μηχανικὸ κώλυμα καὶ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν συστολὴν καὶ τὴν σύσπαισι τῆς μήτρας, τόσο μετὰ τὸν τοκετὸ ὅσο καὶ κατὰ τὴν λοχεία, καὶ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ πρωτοπαθῆ ἄμεση αἱμορραγία μετὰ τὸν τοκετὸ ἢ καὶ σὲ δευτεροπαθῆ αἱμορραγία τῆς λοχείας.

Γ' Διαταραχὴ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς πήξεως τοῦ αἵματος, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐλαττώσεως ἢ τῆς στέρησεως ἐνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων παραγόντων ποὺ λαμβάνουν ἐνεργὸ μέρος στὸν μηχανισμό τῆς πήξεως, εἶναι αὐτονόητο ὅτι μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ αἱμορραγικὴ διάθεσι καὶ αἱμορραγικὲς ἐκδηλώσεις.

Ἡ διαταραχὴ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς πήξεως τοῦ αἵματος μπορεῖ νὰ προϋπάρχῃ σὰν συγγενὴς πάθησις καὶ νὰ ἐπιδεινωθῇ κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη. Ἄς μὴ λησμονώμεν δὲ ὅτι ὑπάρχουν γνωσταὶ μέχρι σήμερον περισσότερες ἀπὸ δέκα συγγενεῖς αἱμορραγικαὶ νόσοι ποὺ—ἐκτὸς ἀπὸ τὴν αἱμορροφιλία—ἐμφανίζονται τόσο στὶς γυναῖκες ὅσο καὶ στοὺς ἄνδρες.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν ὑπαρξί κάποιας αἱμορραγικῆς νόσου πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγκυμοσύνη, σὰν συγγενοῦς παθήσεως, ὑπάρχουν ἄρκετὰ κλινικὰ καὶ ἐργαστηριακὰ δεδομένα ποὺ ἀποδεικνύουν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προκληθῇ ἐλάττωσι ἢ καὶ παντελῆς στέρησι ἐνὸς ἢ περισσοτέρων παραγόντων τῆς πήξεως τοῦ αἵματος ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν ἐγκυμοσύνη καὶ νὰ δημιουργηθῇ αἱμορραγικὴ διάθεσι καὶ νὰ ἐμφανισθοῦν αἱμορραγικὲς ἐκδηλώσεις κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνη πρὸ, κατὰ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸ καὶ στὴν λοχεία.

Ἡ αἱμορραγία, παρετηρήθη ὅτι ὀφείλεται σὲ ἐλάττωσι τοῦ ἰνωδογόνου τοῦ αἵματος (ἰνωδογονοπενία) ἢ σὲ παντελῆ στέρησι τούτου (ἀνινωδογοναιμία) ἢ καὶ στὴν κινητοποίησι μέσα στὸν ὄργανισμό τοῦ πολύπλοκου μηχανισμοῦ τῆς ἰνωδολύσεως.

Ἀπὸ τὴν στιγμήν ποὺ θὰ διαταραχθῇ ὁ μηχανισμὸς τῆς πήξεως τοῦ αἵματος καὶ θὰ ἐκδηλωθῇ αἱμορραγία, διαταράσσεται ἀπὸ τὴν ἀναιμία καὶ ἡ λειτουργικότης τῆς μήτρας ποὺ ὀδηγεῖ σὲ χάλασι τοῦ τοιχώματός της καὶ αὐξήσι γιὰ τοῦτο τῆς αἱμορραγίας.

Οἱ κυριώτερες παθολογικὲς μαιευτικὲς καταστάσεις ποὺ γνωρίζομεν μέχρι σήμερα ὅτι μποροῦν νὰ προκαλέσουν ἰνωδογονοπενία, ἀνινωδογοναιμία καὶ κινητοποίησι τοῦ ἰνωδολυτικοῦ μηχανισμοῦ εἶναι:

—Ἡ πρόωρη ἀποκόλλησι τοῦ πλακοῦντος.

—Ἡ μητροπλακουντιακὴ ἀποπληξία.

—Ἡ ὑπαρξί νεκροῦ ἐμβρύου μέσα στὴν μήτρα ἐπὶ μακρόν.

—Ἡ ἐκλαμψία καὶ ἡ βαρεῖα προεκλαμψία.

—Ἡ ἐμβολὴ ἀμνιακοῦ ὑγροῦ καὶ μηκωνίου.

—Ἡ κατακράτησι τμήματος τοῦ πλακοῦντος.

—Ὁ ἐκτεταμένος τραυματισμὸς ἰσθμῶν, ὅπως συμβαίνει σὲ μαιευτικὲς ἐπεμβάσεις, καισαρική τομὴ καὶ ἐκτρώσεις.

—Ἡ ὕδατιδώδης μύλη.

—Ὁ προδρομικὸς πλακοῦς καὶ ἡ ἀνώμαλος κατὰ βάθος πρόσφυσι τοῦ πλακοῦντος.

—Ὁ παθογενετικὸς μηχανισμὸς ποὺ ἐκπίπτει τὸ ἰνωδογόνον (ἰνωδογονοπενία) ἢ καταστρέφεται τελείως (ἀνινωδογοναιμία-ἰνωδογονόλυσις) καὶ ὁ μηχανισμὸς ποὺ ἐκλύεται ἢ αἱμορραγία, δὲν ἔχουν ἀκόμα διαλευκανθῆ ἀπόλυτα.

II. Μετὰ τὸν τοκετὸ, εἶναι δυνατόν νὰ προκληθῇ αἱμορραγία ἀπὸ τραυματισμὸ τῆς πυελικῆς ὁδοῦ.

Ἡ ρῆξι μπορεῖ νὰ ἀφορᾷ τὸν τράχηλο τῆς μήτρας, τὸν κόλπο, τὸ αἰδοῖον καὶ τὸ περίνεον. Σημαντικώτερες εἶναι οἱ ἐκτεταμένους ρήξεις τοῦ τραχήλου, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπεκτείνωνται πρὸς τὰ ἄνω, τοὺς κοιλικοὺς θόλους ἢ καὶ τοὺς πλατεῖς συνδέσμους καὶ τὰ παραμήτρια.

Ἐνίοτε περιλαμβάνουν φλεβώδη πλέ-

ματα ή και άρτηρίες και όδηγοϋν σε μεγάλες αίμορραγίες.

Αί ρήξεις του αιδίου και του κατωτέρου τμήματος του κόλπου σπάνια όδηγοϋν σε έκδηλο αίμορραγία, με εξαίρεση βεβαίως την ρήξη της κλειτορίδος, που είναι δυνατόν να περιλάβη και τα φιλεβάδη ή και τα άρτηριακά άγγεια, όποτε ή αίμορραγία είναι μεγάλη.

Ο τραυματισμός της πυελικής όδοϋ κατά τον τοκετό όδηγει κυρίως σε πρωτοπαθή άμεσο μετά τον τοκετό αίμορραγία, δέν άποκλείεται όμως ή πιθανό-

της να θρομβωθή άγγείο που έρράγη στην άρχή και να αίμορραγήσει κατόπιν ξαφνικά, ή να συρραφή μετά τον τοκετό και ή ραφή να λυθή άργότερα και να προκληθή δευτεροπαθής αίμορραγία της λοχείας.

* * *

Περιγράψαμε τις μετά τον τοκετό αίμορραγίες και τις πιο συνηθισμένες αίτίες που τις προκαλοϋν. Σε ένα δεύτερο σημείωμά μας θα μιλήσουμε για την διαφορική διαγνωστική και τη θεραπεία.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Β. Π. Παπαδάκου και Κούλας Παπαφωτίου-Παπαδάκου:

Η Μητέρα και τὸ Παιδί της, Ἀθήναι 1964, σελ. 172.

Ἀπό τὸν Διευθυντὴ Ὑγιεινῆς, Μητρότητος καὶ Παιδῶν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, κ. Β. Π. Παπαδάκου, καὶ τὴν Παιδιάτρον κ. Κούλαν Παπαφωτίου-Παπαδάκου, Διευθυντὴν τοῦ ἴσου Ὑπουργείου, ἐξεδόθη τελευταῖα τὸ ὑπὸ τὸν ἑνωτέρω τίτλον βιβλίον, ἀναφερόμενο στὰ προβλήματα τῆς ὑγιεινῆς καὶ προληπτικῆς ἰατρικῆς τῆς μητέρας καὶ τοῦ παιδιοῦ.

Ἐπειτα ἀπὸ μίαν εὐληπτὴ καὶ χρήσιμη εἰσαγωγή γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸν γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια, καθὼς καὶ γιὰ τὰ καθήκοντα τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῶν δύο τελευταίων θεσμῶν, ἀκολουθοῦν τὰ δύο κύρια μέρη τοῦ βιβλίου. Τὸ πρῶτον ἀφορᾷ τὴν προληπτικὴ ἰατρικὴ τῆς μητέρας, μετὰ τὰ ἐξῆς κεφάλαια: α) φυσιολογικὴ ἐγκυμοσύνη· β) ἐνοχλήματα τῆς ἐγκυμοσύνης· γ) ἐπιπλοκὲς τῆς ἐγκυμοσύνης· δ) προετοιμασία γιὰ τὸ βρέφος ποῦ ἐρχεται· ε) ἐτοιμασία γιὰ τὸν τοκετό· ζ) ὁ τοκετός· ζ) μετὰ τὸν τοκετό. Παράρτημα: Τοκετός χωρὶς τὴ συμπαράστασι τοῦ γιὰτροῦ. Τὸ δεύτερον μέρος ἀφορᾷ τὴν προληπτι-

κὴ ἰατρικὴ τοῦ βρέφους, μετὰ τὰ ἐξῆς κεφάλαια: α) ἡ διατροφή τοῦ βρέφους· β) ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ βρέφους· γ) ψυχοκινητικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις· δ) ἡ περιποίησις τοῦ βρέφους· ε) τὸ πρόωρον βρέφος· ζ) παθήσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Παράρτημα: Ἡ ἠθικὴ ἀγωγή τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ βιβλίον, ἀπλᾶ καὶ μεθοδικὰ γραμμένο, ἀπευθύνεται ὄχι μόνον στοὺς γιατροὺς τῆς ὑπαίθρου, τὰς Μαῖας καὶ τὰς Ἀδελφὰς Νοσοκόμους, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε γονεὸν καὶ σὲ κάθε νέον καὶ νέαν ποῦ πρόκειται νὰ πάρουν σύντομα θέσι στὴν Κοινωνία σὰν ζεῦγος καὶ σὰν μέλλοντες γονεῖς. Ἀναλύει τὰ βασικὰ προβλήματα τῆς οἰκογενείας—τὴν ἐγκυμοσύνη, τὴ γέννησι, τὴν ἀνατροφή καὶ τὴν φροντίδα τοῦ παιδιοῦ—ποῦ εἶναι καιρὸς νὰ τὰ ἰδοῦμε διδασκόμενα στὰ μέσα σχολεῖα ἀντὶ τῶν τόσων ἡλιθιοτήτων καὶ τῶν τόσων ἀχρήστων ποῦ βαραίνουν τὸ εκπαιδευτικὸ μας πρόγραμμα.

Καθηγητὴς Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ Η ΗΘΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΙΣ ΑΥΤΩΝ*

Υπό

Β. ΠΑΠΑΔΑΚΟΥ

Διευθυντοῦ Ὑγιεινῆς Μητρότητος καὶ Παίδων
Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας

Τις μορφές τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν, τίς ἀφορμές πού τίς προκαλοῦν καὶ τὰ μέσα ἀμύνης τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ τὸ Κράτος πρὸς προστασίαν ἔχι μόνον τοῦ συνόλου, ἀλλὰ πρὸ παντὸς αὐτῶν τούτων τῶν νέων.

Κύριον θέμα μας, ὅπως καὶ παραπάνω ἐτονίσσαμε, εἶναι οἱ διάφορες ἀντικοινωνικὲς ἐκδηλώσεις πού παρατηροῦνται σὲ μεγαλύτερο καὶ πολὺ ἀνησυχητικὸ βαθμὸ σήμερα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ στὴν νεολαία μας, ἢ ὁποῖα δὲν ἀντιδρᾷ ἀπλῶς ὅπως παλιὰ μὲ μικροαταξίες καὶ μικροπαρεκτροπές, ἀλλὰ δυστυχῶς μὲ σοβαρὰ ἀντικοινωνικὰ ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες πολλὰ φορὰς φτάνουν τὰ ὅρια τῆς ἐγκληματικότητος.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Πρωτοπλάστων ἀκόμη, πού παρακούσαντες τίς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἐγεύθησαν τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸ καὶ ὑπέπεσαν σὲ κείνο πού λέμε σήμερα προπατορικὸ ἀμάρτημα καὶ τὸ ὁποῖον βαραίνει βαρεια κληρονομία ἔκτοτε τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐγκαταστάθηκε στὸν κόσμον ἡ παρανομία.

Ὁ Κáιν μὲ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἄβελ εἶναι ὁ πρῶτος φονιάς, ὁ πρῶτος ἀδελφοκτόνος, καὶ ἔτσι ἡ παρανομία καὶ ἡ ἐγκληματικότης δὲν εἶναι καινούργια φροῦτα τῆς ἐποχῆς μας, ἀλλὰ γεννηθήκανε, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς, μαζὶ μὲ τὴν ἐμφάνισιν στὴν γῆ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὁ Ἄλκιβιάδης, κατὰ τὴν ἀρχαία ἐπο-

χὴ, πού ἔκοψε τὴν οὐρὰ τοῦ σκύλου του καὶ τίς κεφαλὰς τῶν Ἑρμῶν, ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰ νὰ κáνη ἐντύπωση στοὺς συγχρόνους του, ὅπως καὶ ὁ Ἡρόστρατος μὲ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ναοῦ, ἀποτελοῦν—μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς—τοὺς τετυμπόυδες τῆς ἐποχῆς τους. Μὲ τὴν διαφορὰ ὅμως ὅτι τὰ κρούσματα τῆς ἐγκληματικότητος πού ἐσημειώοντο σὲ παλαιότερες ἐποχές, καὶ σποραδικὰ ἦσαν καὶ σπανίως διεπράττοντο ἀπὸ τὴ νεολαία, ἐνῶ σήμερα καὶ συχνότερα παρουσιάζονται καὶ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πιδ ὀργανωμένους εἶναι καὶ δὲν ἀφοροῦν ὅπως τότε τοὺς ἐνήλικες κυρίως, ἀλλὰ ἔχουν μολύνει σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ τὴν παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν ἡλικία. Ἡ ἐγκληματικότης αὐτὴ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ θέμα τῆς παρακάτω ἐργασίας μας.

Καὶ στίς ἀρχὰς θὰ ἐξετάσωμεν τίς διάφορες μορφὰς μὲ τίς ὁποῖες ἐκδηλώνεται, ὡς καὶ τίς αἰτίαι πού τίς προκαλοῦν, καὶ ὕστερα—τὸ καὶ σπουδαιότερον—τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ τὸ Κράτος γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους καὶ τὴν θεραπεία τους.

Οἱ πόλεμοι τῶν τελευταίων ἐτῶν, καὶ κυρίως ἡ περίοδος τῆς ἐπαράτου Κατοχῆς ἢ ὁποῖα ἀκολούθησε τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον, ἢ τρομοκρατία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ὁ ὑποσιτισμὸς εἶχαν μεγάλη ἐπίδρασιν στὴν ψυχρὸν σύνθεσιν τῶν σημερινῶν ἐφήβων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἦσαν πολὺ μικρὰ παιδιὰ ἢ καὶ ἐγεννήθησαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ἐπίσης μεγάλη ἐπίδρασιν εἶχε καὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος.

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον.

Εἶναι στατιστικῶς ἐξηκριβωμένον ὅτι ἔνας μακροχρόνιος καὶ σκληρὸς πόλεμος ἔχει ἐπίδραση ὄχι μόνον στὴ σωματικὴ ἀνοχή τοῦ ἀτόμου ἀλλὰ καὶ στὸν ψυχισμό του. Ἡ φυλὴ μας, ἡ ὁποία τόσες σκληρὲς δοκιμασίαι ὑπέστη κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια (πόλεμοι, ἔθνικὸς διχασμὸς, μικρασιατικὴ καταστροφή, κατοχή, πείνα, καὶ τελευταῖα ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ τὸ παιδομαζῶμα) ἀσφαλῶς ἐδοκιμάσθη ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔθνος περισσότερο, καὶ οἱ δοκιμασίαι αὐτὲς ἐπέδρασαν δυσμενῶς στὴν ψυχοσύνθεση μερικῶν νέων.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ παραπάνω αἴτια, μεγάλη ἐπίδραση ἔχουν στὴ διάπλαση τοῦ χαρακτῆρα τοῦ παιδιοῦ ἡ μίμηση καὶ τὰ κακὰ παραδείγματα. Τώρα τελευταῖα παρουσιάστηκε σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμον ἓνα καινούργιο φρούτο, ὁ τετυμπουσμὸς. Οἱ νέοι, ἀπὸ ματαιοδοξία καὶ ἐπιπολαιότητα, νομίζουν ὅτι μὲ τὸ νὰ φαίνονται θρασεῖς, προκλητικοί, ἀσεβεῖς ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, μὲ τὸ νὰ γκρεμίζουν τὰ παλιὰ ἤθη, μὲ τὸ νὰ μὴν ἀποδίδουν τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν στοὺς γεροντοτέρους, μὲ τὸ νὰ δείχνουν περιφρόνηση στὶς κοινωνικὰς τους ὑποχρεώσεις, μὲ τὸ νὰ κάνουν ἀντικοινωνικὰς πράξεις, καὶ μὲ ἄλλες παρόμοιαι ἀνοησίαι, νομίζουν ὅτι θὰ ἐπιβληθοῦν καὶ θὰ σταθοῦν καλύτερα στὴν κοινωνία. Ἀποβάλλουν κάθε χαλινὸ καὶ ἐκτρέπονται σὲ πράξεις κολάσιμες καὶ ἐπικίνδυνες γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο.

Ὁ τετυμπουσμὸς τώρα τελευταῖα δυστυχῶς μεταφυτεύθηκε καὶ στὴ δικιά μας κοινωνία. Ἡ νεολαία μας ἐμολύνθη, καὶ πολλὰ κρούσματα τῆς ἀρρώστιας αὐτῆς σημειωθήκανε, πού σὰν ἐπιδημία προσέβαλε πολλοὺς νέους, οἱ ὅποιοι θεωροῦν καθήκον νὰ παρουσιάζωνται ὡς τετυμπουσμεῖς καὶ νὰ συμπεριφέρονται ὅπως αὐτοί.

Ἐπίσης ἓνα συγγενικὸ φρούτο μὲ τὸν τετυμπουσμὸν παρουσιάστηκε, οἱ μοντερνιστές, φρούτο πού ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν προέλευσίν του ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, καὶ μὲ κυριώτερον γνώρισμα τὸ χαρακτηριστικὸν τους ντύσιμο. Τὰ ἀγόρια φορᾶνε σακάκια πολὺ κοντὰ, μὲ ὑπερβολικά στενὰ πέτα καὶ μὲ μανικέτια γυρισμένα πρὸς τὰ ἐπά-

νω, πανταλόνια στενὰ μὲ δύο κουμπιὰ χαμηλὰ στὸν ἀστράγαλο καὶ παπούτσια ἀνοιχτοῦ χρώματος, συνήθως γκριζα, πολὺ μακριὰ καὶ μυτερά, σὰν τοὺς ἱππότες τοῦ παλιοῦ καιροῦ. Τὰ μαλλιά τους εἶναι κομμένα κοντὰ καὶ χτενισμένα πάντα πρὸς τὰ ἔμπρὸς πάνω ἀπὸ τὰ φρύδια, ποτὲ πρὸς τὰ πάνω ἢ πρὸς τὰ πλάγια. Τὰ κορίτσια χτενίζουν τὰ μαλλιά τους ὅπως ἐπιβάλλει ἡ μόδα τους, καὶ μάλιστα ὅσο μπορεῖ πιὸ ψηλὰ πρὸς τὰ ἄνω. Φορᾶνε φουστάνια πολὺ στενὰ καὶ πολὺ κοντὰ, μὲ πολλοὺς φαρμαπαλάδες γύρω ἀπὸ τὰ γόνατα, τὰ παπούτσια τους ὅπως καὶ τῶν ἀγοριῶν εἶναι μυτερά σὰν σουβλιὰ. Περιορίζουν τὸ μακιγιάρισμά τους μονάχα στὰ μάτια, ἀφήνοντας νὰ εἶναι τὸ πρόσωπό τους χλωμό.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ χεῖλια τους, ὄχι μόνον δὲν τὰ βάζουν μὲ ρούζ, ἀλλὰ ἀντιθέτως σκεπάζουν τὸ φυσικὸ τους κόκκινον χρῶμα μὲ τὸ νὰ τὰ βάζουν μὲ ἓνα ἄσπρο σχεδὸν κραγιόνι. Τὰ παιδιά αὐτὰ τῶν δέκα ἕξ καὶ δέκα ἐπτὰ χρονῶν δὲν ἀνέχονται πλέον τὴν ἐπίδραση τῶν ἐνηλίκων, τοὺς θεωροῦν ἀνυπόφορα ἐνοχλητικούς, νομίζουν ὅτι θίγεται τὸ φιλότιμό τους ὅταν τὰ συμβουλευοῦν ἢ τὰ παρατηροῦν γιὰ τίς ἐκκεντρικότητές των, γίνονται ἕξω φρενῶν ὅταν ἀντιλαμβάνονται ὅτι προκαλοῦν περιφρονητικὰ σχόλια σχετικὰ μὲ τὴν ἰδιότυπη ἀμφίεσίν τους καὶ γενικὰ μὲ τίς ἀντικοινωνικὰς ἐκδηλώσεις, καὶ προσπαθοῦν ὅσο τοὺς εἶναι δυνατὸν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν ἐπιρροή καὶ τὴν κηδεμονία τῶν μεγαλυτέρων τους. Ἀποφεύγουν κάθε ἄλλη συναναστροφή καὶ περιορίζονται εἰς τὸ νὰ κάνουν παρέα μονάχα μεταξὺ τους. Οἱ συζητήσεις μεταξὺ τους ὡς κύριον καὶ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς μοναδικὸν θέμα ἔχουν τίς σεξουαλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φύλων, καὶ πάνω σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα κορίτσια καὶ ἀγόρια συζητοῦν ἐλεύθερα, χωρὶς κανένα περιορισμὸν καὶ χωρὶς σεμνοτυφία.

Ἔτσι τόσον ὁ τετυμπουσμὸς ὅσον καὶ ὁ μοντερνισμὸς ἔχουν φθοροποιὸ ἐπίδραση στὸν ψυχισμό τῶν παιδιῶν, τὰ σπρώχνουν σὲ ἀντικοινωνικὰς ἐνέργειας καὶ ἐν συνεχείᾳ στὴν ἐγκληματικότητα.

Διὰ τοῦτο τὸ Κράτος ἔχει ὑποχρέωση

νά λάβη ἀποτελεσματικὰ μέτρα γιὰ τὴν καταπολέμησή τους.

Φρονοῦμε ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τὸ νίσουμε καὶ πάλιν ὅτι στὸν ψυχισμό καὶ στὴ διάπλαση τοῦ χαρακτῆρα τοῦ παιδιοῦ ἐξασκοῦν μεγάλη ἐπίδραση καὶ τὰ διάφορα ἀκατάλληλα ἀναγνώσματα πού δυστυχῶς κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως, με ἀποτέλεσμα νὰ δηλητηριάξουν τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ. Τὰ ἀναγνώσματα αὐτά, σεξουαλικῶς τις περισσότερες φορές περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ με περιγραφῆς ληστρικών καὶ γκαγκστερικών κατορθωμάτων καὶ με τὴν ἥρωοποίηση τῶν ἐγκληματικῶν τύπων πού ἐκτελοῦν τις διαφορές αὐτὲς ἀντικοινωνικές, παράνομες καὶ ἐγκληματικὲς πράξεις, διεγείρουν τὴν παιδικὴ φαντασία, προκαλοῦν τὸν θαυμασμό τοῦ παιδιοῦ καὶ τὸ ἐξωθοῦν στὴ μίμησή τους.

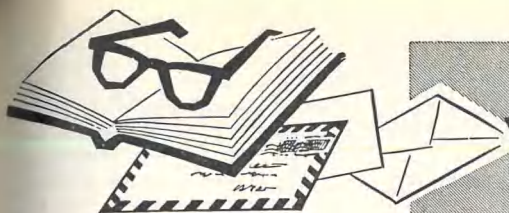
Μεγαλύτερη ὅμως καὶ ἀπὸ τὰ ἀκατάλληλα αὐτὰ ἀναγνώσματα ἐπίδραση ἐξασκοῦν οἱ διαφορές κινηματογραφικὲς προβολές ἐγκληματικοῦ καὶ γκαγκστερικοῦ τις περισσότερες φορές περιεχομένου, οἱ ὁποῖες προβολές με τὴν ζωντάνια πού παρουσιάζει ἢ ἐπὶ τῆς ὀθόνης ἀπεικόνιση τῶν ἐκτελουμένων πράξεων καὶ τῶν ἐκτελούντων αὐτὰς ἐγκληματικῶν τύπων, τοὺς ὁποῖους ἥρωοποιεῖ ἢ φαντασία τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα νοερῶς μεταφέρονται στὸν τόπο πού ἐκτελοῦνται οἱ σκηνές, νομίζουν ὅτι παίρνουν ἐνεργὸν μέρος σ' αὐτές. Οἱ σκηνές αὐτὲς ἐντυπώνονται βαθιὰ μέσα στὸ ὑποσυνείδητό τους καὶ γίνονται πραγματικὰ βιώματα. Ἐνα παιδί πού ἐνίωσε βαθειὰ συγκίνηση καὶ θαυμασμό γιὰ τοὺς δῆθεν ἥρωισμούς τῶν θαυμαστῶν του τῆς ὀθόνης, φεύγει ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου ἀθεράπευτα δηλητηριασμένο. Σὰν πρότυπο πιά τῶν

πράξεών του θὰ ἔχη τὸν κατὰ τὴν γνώμη του ἥρωα τῆς ὀθόνης, τὰς πράξεις τοῦ ὁποῖου θὰ ἔχη τοῦ λοιποῦ ὀδηγὸ καὶ γνώμονα τῆς διαγωγῆς του, καὶ θὰ φιλοδοξῇ ὄχι μόνο νὰ τὸν μιμῆται ἀλλὰ καὶ θὰ προσπαθῇ νὰ τὸν ξεπεράσῃ.

Ὁ σπόρος τῆς ἐγκληματικότητος ἐσπάρη στὴν τρυφερὴ καὶ εὐπλαστὴ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ. Ἡ καλλιέργεια τοῦ ἐγκλήματος ἄρχισε με τὰ ἀκατάλληλα ἀναγνώσματα καὶ με τις βλαβερὲς καὶ ψυχοφθόρες κινηματογραφικὲς προβολές, καὶ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς, θὰ δώσῃ δυστυχῶς τοὺς καρπούς της. Τὸ παιδί πού ἐμποτίστηκε με τὰ κακὰ παραδείγματα καὶ πού ἐδιδάχτηκε τόσο παραστατικὰ τὴν τέχνη τῆς παρανομίας καὶ τῆς ἐγκληματικότητος, τὴν ὁποία πᾶν ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα ἀγάπησε, ἐθαύμασε καὶ πίστεψε, εἶναι χαμένο πιά γιὰ τὴν κοινωνία. Εἶναι ὁ ὑποψήφιος παράνομος μελλοντικὸς ἐγκληματίας, καὶ δὲν τοῦ λείπει παρὰ ἢ κατὰλληλη στιγμή καὶ ἢ κατὰλληλη περίσταση γιὰ νὰ ἐκδηλωθῇ. Καὶ ὅταν ἢ περίσταση αὐτὴ παρουσιαστῇ, θὰ εἶναι ἔτοιμος καὶ ὄριμος νὰ δράσῃ κατὰ τὸ πρότυπον αὐτῶν πού θαυμάζει, δηλαδὴ τῶν ἡρώων τῶν ποικίλων ἀναγνωσμάτων πού με τόση προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια ἐδίβασε καὶ τῶν προβολῶν πού με τόση λαχτάρια, πίστη καὶ θαυμασμὸ παρηκολούθησε. Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα κάθε ἠθικὴ ἀνασταλτικὴ δύναμη ἔχει ἀτονήσει μέσα του ἢ, ἀκόμα χειρότερο, ἔχει τελείως νεκρωθῆ ἢ διδαχὴ περὶ ἠθικῆς νομιμότητος, σεβασμοῦ πρὸς τοὺς μεγαλύτερους, ὑπακοῆς πρὸς τοὺς γονεῖς του, πίστεως καὶ προσηλώσεως στὰ θεῖα ἢ ἔχουν τελείως ξεχαστῇ ἢ τῶρα πιά τοῦ προκαλοῦν περιφρονητικὰ μειδιάματα.

(Ἀκολουθεῖ)

Ύπό "όσα διαβάζω

Ποιά είναι τα «επτά τραγικά διαγνωστικά λάθη» στον καρκίνο; Διαβάστε τα:

1. Η μη θέσις τής διαγνώσεως ενός ένδοστοματικού καρκίνου με την ιδέα ότι πρόκειται περί κοινής εξέλικώσεως, είναι ένα σφάλμα πού αποφεύγεται άπλώς με τήν βιοψία τής άλλωίσεως.

2. Άδυναμία διαγνώσεως καρκίνου του μαστού, έπειδή ό γιατρός πιστεύει ότι ή διόγκωσις είναι καλοήθης, π.χ. νέκρωσις του λίπους ή φλεγμονή, δέν θά έπρεπε νά παρατηρήται. Μιά διόγκωσις του μαστού θά έπρεπε νά θεωρηται κακοήθης, μέχρις ότου ή βιοψία τήν άποδείξη καλοήθη.

3. Η ύποβολή ενός άρρώστου σέ θεραπεία με τήν πεποίθησι ότι τά συμπτώματα του όφείλονται σέ δωδεκαδακτυλικό ή καλόηθης γαστρικό έλκος χωρίς άκτινολογική ή έργαστηριακή άπόδειξη τής νόσου, σημαίνει ότι διέφυγε ή διάγνωσις καρκίνου του στομάχου. Η άκτινολογική εξέτασις του στομάχου μετά βαριούχου γεύμα, ή άνάλυσις του γαστρικού ύγρου για τόν προσδιορισμό τής όξύτητός του και ή έρευνα τών κοπράνων για αίμα θά έπρεπε νά πραγματοποιούνται πριν άρχισή ή θεραπεία για ένα ύποπτευόμενο έλκος.

4. Άδυναμία ν' άναγνωρίσουμε ότι μια βουβωνοκήλη, πού χρονολογείται άπό καιρό και πού δίνει ξαφνικά συμπτώματα, μπορεί νά σχετίζεται με καρκινικές άλλοιώσεις του προστάτου ή του κόλπου, είναι κάτι πού πρέπει νά άποφεύγεται. Η δύναμις πού καταβάλλεται κατά τήν ούρησι ή τήν άποπάτησι μπορεί νά είναι ή αίτια τής ξαφνικής αύξήσεως τών συμπτωμάτων άπό τήν κήλη. Σε τέτοιες περιπτώσεις ό γιατρός θάπρεπε νά διερευνήση τις δυνατότητες άλλοιώσεως του προστάτου ή του κόλπου και όχι ν' άφιερώσει όλες τις σκέψεις του στήν κήλη.

5. Η θεραπεία άνωμάλων αίμορραγιών τής μήτρας, πού προκαλούνται άπό καρκίνο, με όρμόνες, χωρίς ίστολογική διάγνωσι τής αίτιας τής αίμορραγίας, είναι ένα σφάλμα πού μπορεί εύκολα νά άποφευχθή.

6. Άποτυχία τής άναγνωρίσεως ότι μια αίμορραγούσα αίμορροΐς μπορεί νά καλύπτει ένα συνυπάρχοντα καρκίνο του όρθου είναι ένα τραγικό όλίσθημα. Έτσι, άκόμη και όταν είναι προφανείς αι αίμορραγούσαι αίμορροΐδες, είναι άνάγκη ν' άποκλείσουμε τήν δυνατότητα συνυπαρχόντων πολυπόδων ή καρκίνου του όρθου ή του κόλου με δακτυλική εξέταση, πρακτισιγμοειδοσκοπία και βαριούχο ύποκλυσμό.

7. Τό νά θεραπεύουμε μιάν άναίμια χωρίς ν' αντιληφθούμε ότι ό καρκίνος είναι ή πρωταρχική αίτια τής άπωλείας του αίματος, είναι μια σοβαρή πλάνη. Ο καρκίνος όπουδήποτε του σώματος μπορεί νά σχετίζεται με άναίμια, είναι δέ γνωστή ή άναίμια πού προκαλούν ό καρκίνος του στομάχου και του παχέος έντέρου (*Cancer Detection in Physician's Office*. Έκδοσις τής 'Αμερικανικής 'Αντικαρκινικής 'Εταιρείας).

*

Ένδιαφέροντα πράγματα εκθέτει ό Καθηγητής A. E. Kornmüller, άπό τό Ίνστιτούτο Max Planck έρεύνης του έγκεφάλου, του Göttingen, για τήν άληθινή έννοια του έγκεφαλογραφήματος. Κατά τόν άνωτέρω έρευνητή, οι φαίες περιοχές του κεντρικού νευρικού συστήματος, όπως π.χ. ό έγκεφαλικός φλοιός, έχουν, καθ' όλας τές ένδείξεις, νευροεκριτική δράσι, πού εκφράζεται βιοηλεκτρικά στά κύματα του ηλεκτροεγκεφαλογράμματος. Οι ούσιες πού παράγονται άπό τά δορυφόρα κύτταρα τών νευρώνων (γαγγλιακών κυττάρων) άφ' ενός μόν διαχέονται στους νευρώνας και ρυθμίζουν και συντηρούν τήν διεγερσιμότητά των, άφ' έτέρου δέ κυκλοφορούν στο αίμα και άσκοούν (άπωτέραν δράσιν) όμοίου τύπου. Έτσι, ό έρεθισμός ώρισμένης περιοχής τής φαίας ούσιης προκαλεί ύπνο μέσω μιās όρμόνης πού παράγεται τοπικά άπό τά γαγγλιακά κύτταρα. Άν τό πειραματόζωον (έν προκειμένω, γάτα) έχει συνδεθή κυκλοφορικά με άλλο ζώο, και τό δεύτερο αυτό ζώο πέφτει σέ ύπνο, τά ηλεκτροεγκεφαλογραφήματα και τών δύο είναι τά ίδια (*Medico Boehringer*, 5, 63).

*

«Δέν χρειάζεται παρά ένα σταγονίδιο δηλητηρίου για νά σημειωθή ή παρουσία όλόκληρου δηλητηριοπαραγωγού άδένο» (Jean Rostand, βραβείον Nobel Βιολογίας).

*

Τί μπορεί νά προκαλέση ή κατάχρησις βιταμίνης A ; ό,τι άκριβώς και ή έλλειψίς της: ξηροφθαλμία, ξηροδερμία, γαστρεντερικές και ούρολογικές διαταραχές. Έπομένως, τόν μέσο όρο: ούτε υπερβολικές ούτε άμελητές δόσεις (*New Scientist*, 359, 3/10/63, 1963).

*

Τελευταίως, ό Joseph L. Melnick, του Ίατρικού Κολλεγίου του Πανεπιστημίου «Houston Baylor» τών Ήνωμένων Πολιτειών, άνεκόνωσε στο Διεθνές Συνέδριο Ίολόγων, πού συνήλθε

στη Νέα Υόρκη, ότι παρατήρησε με το ηλεκτρονικό μικροσκόπιο, στο αίμα δύο παιδιών που έπασχαν από λευκαίμια, σωμάτια όμοια προς μερικους πολλή γνωστούς ιούς. Τα σωμάτια αυτά δεν παρατηρούνται στο αίμα υγιών ενηλίκων, αλλά βρέθηκαν σε καλλιέργειες μυελού των όστών πασχόντων από λοιμώδη μονοκυττάρωση, που πιστεύεται ότι προκαλείται από ίόν. 'Ο Melnick και οι συνεργάτες του πρόκειται να μοιολιάσουν πιθήκους με υγρό που να περιέχει τὰ σωμάτια αυτά, για να ιδούν αν θ' αναπτυχθῆ λευκαίμια. "Αν αναπτυχθῆ, θα προχωρήσουν στην έρευνα τῆς δυνατότητας παρασκευῆς σχετικού έμβολλου, κατά τὸν τύπο τῶν αντιπολιομυελιτικῶν έμβολίων τῶν Salk και Sabin (*Newsweek*, 17 Φεβρουαρίου 1964).

*

Τελευταίως, ὁ Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἀπένευσε σὲ τρεῖς ἐπιστήμονας και τρεῖς πολιτικούς τὸ βραβεῖο τοῦ Ἰδρύματος I. Κένενθυ για τις έρευνες και τῆ δράσι των πάνω σὲ καθυστερημένα παιδιά. Τὸ βραβεῖον ἦταν συνολικά 175.000 δολάρια, και πρώτος μεταξύ τῶν ἔξ που τὸ πήραν ἦταν ὁ Καθηγητῆς τῆς Εὐγονικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, κ. Lionel S. Penrose. 'Ο Καθηγητῆς Penrose με τὴν εἰδική μελέτη του *Colchester Survey* τοῦ 1938 ἔκαμε τὴν πρώτη μεγάλης κλιμακος προσπάθεια για τὴ σπουδὴ τοῦ αἰτίου τῆς διανοητικῆς καθυστερήσεως και τῆ διάκρισι τῶν ὑποκειμένων γενετικῶν και νοσολογικῶν παραγόντων. Ἦταν ἐπίσης ὁ πρώτος που ἔδειξε ότι ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἡλικία τῆς μητέρας κατά τὴ σύλληψι, τόσο μεγαλύτερες οἱ πιθανότητες νὰ ἀποκτήσῃ ἓνα μογγολοειδὲς παιδί. Και τώρα, ἓνα Quiz: «Τί ιδέα ἔχετε για τὴ μετάφρασι που ἔκανα τοῦ βιβλίου τοῦ Penrose, *Γενετικὴ τοῦ ἀνθρώπου*;»

*

Συνιστοῦμε νὰ διαβαστῆ ἀπ' ὅλους ἡ δημοσίευσις τοῦ Πρυτάνεως τῶν Ἑλλήνων Χειρουργῶν κ. Μαθιῶ Μακκῆ, ἡ σχετικὴ με τὴν Χειρουργικὴ Μόρφωσι τῶν ἱατρῶν (1964). Ἡ μακρὰ πεῖρα τοῦ συγγραφέως ἔχει ἀποκρυσταλλωθῆ σὲ ὀρισμένα χρήσιμα συμπεράσματα, τὰ ὅποια θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν και ἀπὸ τὸ Κράτος και ἀπὸ τὸ Σῶμα τῶν ἱατρῶν, ἀν θὰ θέλαμε νὰ συγχρονισθοῦμε και νὰ προσδεῦσουμε, τοῦλάχιστον στὴν Χειρουργικὴ.

*

Ἐξ ἄλλου, ἡ κ. Βιργίνια Τσουδεροῦ-Παπαδάτου ἐξέδωκε σὲ τομίδιο τὰ ἄρθρα που δημοσίευσε τὸν περασμένο Νοέμβριο στὸ *Βῆμα* για τὴν Ἱατρικὴ Περιθαλπι και Πρόνοια, με ἀνάλυσι τοῦ προβλήματος ὅπως ὑπάρχει και ἀντιμετωπίζεται στὴν Ἑλλάδα και σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώ-

ρες. Ἡ κ. Β. Τσουδεροῦ-Παπαδάτου δίνει με σαφή και ὀλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς θέσεως τῆς Ἱατρικῆς, τοῦ ἱατροῦ, και τῆς κοινωνικοοικονομικῆς θέσεως τοῦ προβλήματος Περιθαλπι-Πρόνοια, και μάλιστα κατά τρόπο που θὰ τὸν ζήλευαν πολλοὶ ἱατροὶ, ἄκόμα κι ἀπ' αὐτοὺς που καταπιεστικῶς σὲ παρελθὸν μ' αὐτό. Εἶναι καιρός, ἐν ὄψει τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν και ὀικονομικῶν ἀνακατατάξεων που γίνονται σ' ὅλο τὸν εὐρωπαϊκὸ και μεσογειακὸ χώρο, νὰ δοῦμε με ρεαλισμὸ τὰ χάλια μας και νὰ ἀρχίσουμε σιγά-σιγά, με περισκεψι και ἀποφασιστικότητι, νὰ τὰ διορθώσουμε.

*

Και μερικὰ σχετικὰ με τις ἐνδοσοκομειακὲς μολύνσεις. α) 'Ο S. D. Rubbo, με τὸ νὰ μολύνῃ πειραματικά τὰ κλινικοεπάσματα ἐνὸς θαλάμου τοῦ Νοσοκομίου University and St. Vincent τῆς Μελβούρνης (Αὐστραλία) με ἐναιώρημα σταφυλοκοκκῶν τοῦ τύπου *Citrus*, παρατήρησε ότι σὲ τρεῖς (3) ὄρες τὸ μικρόβιο εἶχε ἐξαπλωθῆ σ' ὀλοκληρο τὸν θάλαμο και ἔγινε δυνατόν ν' ἀπομονωθῆ ἀπὸ τὰ κλινικοεπάσματα, τὰ στρώματα, τὸν ἀέρα και διάφορα ἀντικείμενα τοῦ θαλάμου (*Brit. Med. Jr.*, 2, 282, 1962). β) 'Ο Καθηγητῆς Ch. H. Rummelkamp Jr., τοῦ Πανεπιστημίου ἐρεῦνης Western, τοῦ Cleveland, Ohio (H.P.A.), ἀνεκοίνωσε στὸ 44ο Ἐτήσιον Συνέδριον τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου τῶν Ἱατρῶν, στὸ Denver τοῦ Colorado, ότι ἀδελφὲς που περιποιοῦνται βρέφῃ μπορούν νὰ μεταδώσουν σ' αὐτὰ σταφυλοκοκκικὲς λοιμώξεις, μέσω τῶν χειρῶν των, ὅσοσδήποτε προφυλάξεις και ἀν πάρουν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μετάδοσεως τῆς λοιμώξεως (χρῆσι προσωπίδων, πλῆσι χειρῶν με ἀντισηπτικά). Οἱ λοιμώξεις αὐτὲς ἀναφέρονται στὸ τραῦμα τοῦ λώρου, τὸ σῶμα και τὸ ἀναπνευστικὸ δέντρο, και ἦσαν σπανιότερες μέσω τοῦ ἀέρος (με φτερνίσματα τοῦ βρέφους).

*

Σ' ἓνα τελευταῖο τεῦχος τοῦ *New Scientist* (378, 13 Φεβρουαρίου 1964), ὁ Καθηγητῆς Sir Charles Dodds, F.R.S., διερωτᾷται ποῦ πρόβλημα θάχῃ ν' ἀντιμετωπισθῇ ἡ Ἱατρικὴ μετὰ τὴ λύσι τῶν δύο μεγάλων προβλημάτων, τοῦ καρκίνου και τῶν καρδιαγγειακῶν ἀσθενειῶν. Και πιστεύει ότι τὸ τρίτο αὐτὸ πρόβλημα θὰ εἶναι τὸ πρόβλημα τοῦ γήρατος, για τὸ ὅποιον τὸ ἐνδιαφέρον αὐξάνει προοδευτικά τὰ τελευταῖα χρόνια.

Παναγιώτου

ΙΕΡΕΙΑ ΤΩΝ ΩΔΙΝΩΝ

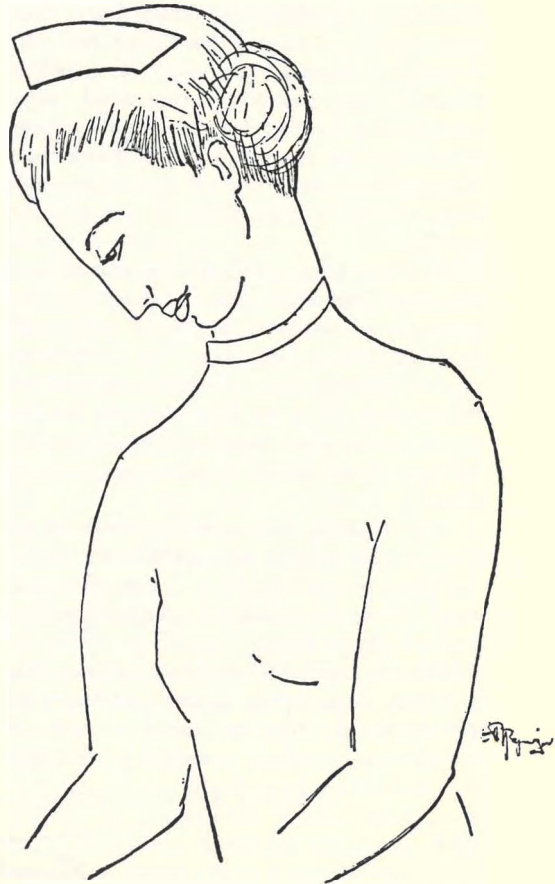
Τοῦ

Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Ἡ Φαιναρέτη Ἐλευθερίου ἦρθε ἀπὸ ἕνα ὄρεινὸ χωριὸ νὰ γίνῃ «Ἐπιστήμων μαῖα», μὰ πὸν ἢ μάνα της ἦταν πρακτικὴ μαμὴ καὶ λιγάκι γιάτρισσα στὸν ἀπόμερον ἐκεῖνο τόπο, ὅπου ἡ δουλειὰ γιὰ ἕνα γιατρὸ ἦταν λιγοστή. Οἱ χωριάτες μεγάλωναν, ἐξοῦσαν ἀρκετὰ χρόνια καὶ πέθαιναν ὅταν ἔφτανε ἡ ὥρα τους, γιατί ἔτσι ἦταν ἡ βουλή τοῦ Κυρίου. Οἱ γέννες ὁμως ἦταν πολλές καὶ ἡ «Ἐλευθεράκαινα», ὡς τὴν ἤξεραν στὸ χωριό, δὲν ἔμενε ἀργή. Ἐπειδὴ ἦταν πρόσχαρη καὶ καλοχερούσα, τὴν ἐξήτοῦσαν καὶ ἀπὸ τὰ κοντινὰ χωριά. Ἡ πρωτοκόρη της ἐπῆρε τ' ὄνομά της ἀπὸ τὸ δάσκαλο πὸν τὴ βάπτισε, πὸν ἔλεγε πὸς μιὰ πὸν σίγουρα ἢ βαπτισμιὰ του θὰ γίνῃ μαμὴ, θὰ πρέπει νὰ τὴ λένε Φαιναρέτη, ὅπως ἔλεγαν καὶ τὴ μητέρα τοῦ Σωκράτη.

Στὰ εἴκοσι τέσσερα χρόνια της ἡ Φαιναρέτη σπουδάζει καὶ ἐργάζεται στὸ Μαιεντήριο. Εἶναι μιὰ λυγρὴ κοπέλα μὲ πυρόξανθα μαλλιά καὶ δυὸ γαλάζιες λίμνες στὰ μάτια της. Εἶναι ψηλή, καὶ τὰ χέρια της δείχνουν τόσο μακριά, πὸν λὲς πὸς εἶναι ἱκανὰ ν' ἀγκαλιάσουν τὴν κάθε πονεμένη γυναίκα. Ὅταν δὲν φορεῖ τὴ λευκὴ μάσκα, τὰ λίγο χοντρά καὶ μισάνοιχτα χεῖλια της παρουσιάζουν ἕνα μόνιμο χαμόγελο, πὸν δὲν χάνεται παρὰ μόνον ὅταν πρέπει νὰ ξεπροβοδίσει ἕνα παιδὶ πὸν εἶχε τὴν τύχη νὰ γεννηθεῖ νεκρό. Ἡ Φαιναρέτη δὲν μπορεῖ ἢ δὲ θέλει νὰ κρίνει μὲ ἀπαισιόδοξη φιλοσοφία τὴν τόσο ἔγκαιρη ἀπώλεια μιᾶς ζωῆς. Ἐχει ὁμως τὴν ψυχολογία τῆς μάνας πὸν εἶδε τὶς προσδοκίες της νὰ χάνονται. Γι' αὐτὸ εἶναι βαθιὰ λυπημένη πὸν μιὰ ζωὴ ἔσβησε τόσο πρόωρα. Δὲν βρέθηκε κανένας νὰ τῆς πεῖ πὸς κάθε μικρὸ παιδάκι πεθαμένο εἶναι συγχρό-

τατα ἕνας λιγότερο δυστυχισμένος ἄνθρωπος καὶ μιὰ ζωὴ λιγότερο μάταιη, ἢ στὸ τέλος ἐλάττωση τῆς ἀνθρώπινης κακίας κατὰ μιὰ μονάδα. Γιὰ ποιὸ λόγο, τάχα, ὁ λαὸς πιστεύει πὸς τὰ παιδιὰ πὸν πεθαίνουν τόσο πρόωρα πᾶνε νὰ γίνουν ἀγγελάλικια;...

“Ὡς τὴν ἀφήσουμε ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν ἀπαισιόδοξη φιλοσοφία καὶ ὡς καμαρώσουμε μὲ ποῖο τρόπο κάνει τὸ χρέος της, ἢ σύγχρονη αὐτὴ «Ἱέρεια τῶν ὠδίνων». “Ὡς δοῦμε μὲ πόση τρυφεράδα πιάνει τὸ νεογέννητο γιὰ νὰ τοῦ δώσει τὰ πρῶτα χάδια, τίς πρῶτες φροντίδες ποὺ ἢ ἀνῆμπορη ἀκόμη λεχόνα δὲν μπορεῖ νὰ προσφέρει. “Ἄν εἶναι ὁμορφο, θὰ τὸ περιφέρει στὸ θάλαμο νὰ τὸ θανατώσων ὅλες οἱ μέλλουσες μητέρες, ἂν εἶναι ἀγόριο θὰ προσπαθήσει νὰ μαρτύρει τί ὁμορφονιὸς θὰ γίνεαι καὶ λέει χωρατεύοντας: «Πόσες καρδιὲς θὰ κάμει τοῦτος ἐδῶ!...»

Λέγοντας αὐτό, ἡ σκέψη της στρέφεται τυραννικὰ στὸ νέο γιατρό, τὸν ἐπιμελητὴ, ποὺ τὸν ἀγαπᾷ ἀνομολόγητα κι ὄνειρεύεται πὼς κάποτε θὰ γίνεαι γυναικὰ του καὶ θὰ εἶναι ἡ βοηθὸς του, ὅπως ἔγινε τώρα τελευταῖα καὶ μὲ μιὰ συνάδελφό της. Μὰ ὁ «κύριος ἐπιμελητὴς», ὡς τὸν φωνάζει, εἶναι ἀπότομος, λιγομίλητος, πολὺ σοβαρός. Σχεδὸν δὲν σηκώνει τὸ ὄχρὸ του πρὸσωπο νὰ κοιτάξει τίς κοπέλες. Εἶναι πολὺ ἀφροσιωμένος στὴ δουλειὰ του. Λένε πὼς εἶναι φιλόδοξος καὶ θέλει νὰ γίνεαι καθηγητής.

Ἡ Φαιναρέτη ἀποζητᾷ τὴν ἐδκαίρεια νὰ τὸν βοηθήσει ὅταν κάνει ἀλλαγὴ στὶς ἐγχειρισμένες καὶ δίνει περισσὶα χάρη στὶς κινήσεις τῶν χειρῶν της. “Ἄμα συναντήσῃ τὸ βλέμμα του, ποὺ εἶναι ψυχρὸ καὶ ἄτονο, κατεβάζει τὰ μάτια της κι ἕνα ξαφνικὸ κοκκίνισμα περνάει ἀπὸ τὰ μάγουλά της. “Ἀναθυμᾶται τὴ μάνα της, ποὺ τῆς εἶπε:

— Φαιναρέτη, ἐκεῖ ποὺ δὲ φτάνει τὸ χέρι σου, μὴν κρεμᾷς τὸ καλάθι σου.

Πόση πίκρα τῆς δίνει τούτῃ ἡ παροιμία! “Ἐνας ἀναστεναγμὸς βαθὺς ξεφεύγει ἀπὸ τὰ στήθη της.

Κάποια μέρα, ἡ Φαιναρέτη μαθαίνει πὼς ὁ κύριος ἐπιμελητὴς ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὴν κόρη ἑνὸς πλούσιου ἐμπόρου. «Μὲ τίς ὑγείες του!» εἶπε πικρόχολα. “Ἀκουσε

πὼς ὁ πεθερός θὰ τοῦ δώσει χρήματα νὰ πάει στὴν Ἐδρόπη γι’ ἀνώτερες σπουδές, μιὰ ποὺ ἐτοιμάζεται γιὰ καθηγητής.

Ἡ Φαιναρέτη βρίσκει τὴν ἀπόφαση τοῦ ἐπιμελητῆ τόσο λογικὴ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ θυμώσει. “Ἄλλὰ ὅλη τὴ νύχτα βρέχει τὸ μαξιλάρι μὲ τὰ δάκρυά της.

Τὴν ἐπομένη, καθὼς βοηθᾷ τὸν κύριον ἐπιμελητὴ, ἐτοῦτος τῆς λέει:

— Δεσποινίς, γιὰτί εἶναι τόσο κόκκινα τὰ μάτια σας;

— “Ἄ, δὲν εἶναι τίποτα, ἐμπῆκα στὸ δωμάτιο ποὺ ἀπολυμάναμε μὲ φορμὸλη καὶ μ’ ἐπειράξαν οἱ ἄτμοι.

Μέρες καὶ μέρες συλλογιέται ἡ Φαιναρέτη τί θὰ κάνει τώρα. Τέλος ἐπῆρε τὴν ἀπόφαση. Θὰ πάει νὰ δουλέψῃ στὸ χωριό. “Ἐμαθε πὼς στὸ Ἀγροτικὸ Ἱατροεῖο ποὺ εἶναι κοντὰ στὸ χωριὸ της ὑπάρχει μιὰ θέση γιὰ Ἀδελφὴ μαῖα. Θὰ φροντίσει νὰ διοριστεῖ ἐκεῖ καὶ θὰ κάμει τὴ δουλειὰ της σὰν κοινωνικὴ διακονία.

Θυμᾶται πὼς ἕνας καθηγητὴς ἔλεγε ὅτι ἡ Γιατρικὴ καὶ ἡ Νοσηλευτικὴ δὲν εἶναι ἐπάγγελμα, εἶναι κοινωνικὴ λειτουργία. Κι ἐπιτέλους θὰ δώσει στὴν Ἐλευθεράκινα τὴ χαρὰ πὼς ἡ κόρη της, ἡ «Ἐπιστήμων μαῖα», εἶναι κοντὰ της.

* * *

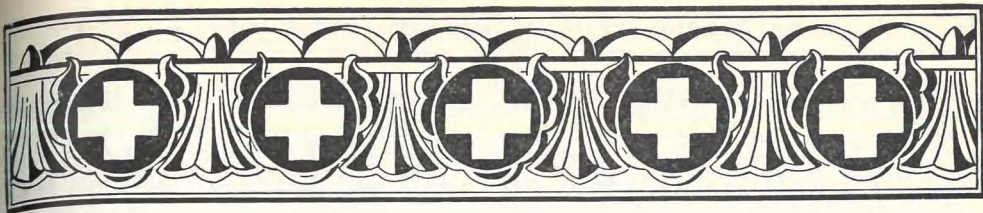
Ἡ Φαιναρέτη στὴ μακρινὴ ἐπαρχία εἶναι τώρα μιὰ ἀκούραστη ἐργάτρια, πιστὴ στὴ δουλειὰ της.

“Ὡρες ὥρες, ὅμως, ἡ σκέψη της ξαναγυρίζει στὰ χρόνια τῆς Σχολῆς· τότε μιὰ μελαγχολία τὴν πιάνει καὶ νιώθει τὸ σᾶλιο στὸ στόμα της πηχτὸ καὶ πικρὸ.

— Πότε θὰ παντρευτεῖς κι ἐσύ, Φαιναρέτη μου, νὰ κάμεις δικὰ σου παιδιὰ; τῆς εἶπε κάποτε ἡ μάνα της.

— “Ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ γεννιοῦνται στὸν τόπο μας εἶναι δικὰ μου, ἀπάντησε, καὶ στρέφει ἄλλοῦ τὸ πρόσωπό της, νὰ μὴ δεῖ τὰ μάτια της ποὺ ἦταν ὑγρά.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο του Πάρεργα — Εἰκονογράφηση Ἑλένης Παγκάλου)

ΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΣΠΝΟΗΝ ΑΛΛΕΡΓΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Υπό

Δρος ΑΡΙΣΤ. Κ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Υφηγητοῦ τῆς Δερματολογίας
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἄλλεργιογόνα εἶναι ποικίλαι οὐσίαι, αἱ ὅποιαι ὅταν εἰσέλθουν ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ εἰδικῶς εὐαισθήτου ἀνθρώπου δροῦν ὡς ἀντιγόνα καὶ προκαλοῦν ἄλλεργίαν. Τὰ ἄλλεργιογόνα εἰσδύουν ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου εἴτε κατόπιν ἐπαφῆς μετὰ τοῦ δέρματος, ὅτε προκαλοῦν τὴν ἐξ ἐπαφῆς δερματίτιδα (contact dermatitis), ἢ δι' ἐνέσεων παρεντερικῶς, παρακάμπτον δηλαδὴ τὴν ἐντερικὴν ὁδόν, ἢ κατόπιν καταπόσεως, ἢ τέλος μετὰ εἰσπνοῆν. Συνήθως τὰ δι' εἰσπνοῆς ἄλλεργιογόνα αἰωροῦνται εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ὑπὸ μορφὴν κόνεως. Ταῦτα ὅταν εἰσπνέωνται εἰσδύουν διὰ τῆς ρινοῦς εἰς τὸ λοιπὸν ἀναπνευστικὸν βένδρον, ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς βλεννογόνους, ἀφ' ὅπου καὶ ἀπορροφῶνται. Τὰ ἄλλεργιογόνα ταῦτα, ἂν ὑπάρχουν εἰς τὸν ἀέρα, ἔστω καὶ εἰς ἐλαχίστην ποσότητα, δυνατόν νὰ προκαλέσουν, ἐπὶ προδιατεθειμένων ἀτόμων, ἐντόνους ἀντιδράσεις, δηλαδὴ ἄλλεργίαν.

Ποῖα εἶναι τὰ συνηθέστερα ἄλλεργιογόνα ποὺ εἰσέρχονται διὰ τῆς ἀναπνοῆς

Ἐκ τῶν ἀλκαλοειδῶν εἶναι ἡ ὕσσυαμίνη, ἡ κολχικίνη, ἡ μορφίνη καὶ ἡ κωδεΐνη. Ἐκ τῶν ἀντιβιοτικῶν, ἡ πενικιλίνη καὶ ἀκόμη συνηθέστερον ἡ στρεπτομυκίνη. Συνήθως ταῦτα προσβάλλουν ἀνθρώπους πού, ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτά, ἢτοι ἐργάτας ἐργοστασίων φαρμακευτικῶν προϊόντων, ἢ νοσοκόμους, μαίας, ἀκόμη καὶ ἰατροῦς. Ἐ-

πίσης διάφορα βάμματα κομμώσεως, πού περιέχουν παραφινελδιαμίνη, προκαλοῦν ἄλλεργίαν, ἰδίως ἐπὶ κομμωτῶν πού τὰ μεταχειρίζονται. Ἡ φορμόλη, πού ἐξαιμίζεται ὑπὸ συνήθη θερμοκρασίαν, μετὰ εἰσπνοῆν δυνατόν νὰ προκαλέσῃ δερματίτιδα. Ἐπίσης ἡ τερεβινθίνη, ὡς π.χ. μετὰ βαφὴν διαμερίσματος τινός. Ἡ trichloronaphthalène, πού χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν βιομηχανίαν χάρις στὴν διηλεκτρικὴν καὶ ἀδιάβροχον ιδιότητά της, δυνατόν μετὰ εἰσπνοῆν νὰ προκαλέσῃ δερματίτιδα. Ἡ κόνις ἐξωτικῶν ξύλων δύναται νὰ προκαλέσῃ ὑπεραιμίαν ἢ ἔκζεμα τοῦ προσώπου, μετὰ εἰσπνοῆν. Τὸ ἀραβικὸν κόμμι, πού χρησιμοποιεῖται εἰς ψεασμούς εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν ὑφασμάτων imprimés προκαλέσει κνίδωσιν. Ἡ κόνις τοῦ φυτοῦ, ἀπὸ τὰ σπέρματα τοῦ ὁποίου ἐξάγομεν τὸ κινέλαιον (ρετσινόλαδο), ὅταν ἀναμιγνύεται μὲ τὸν ἀέρα καὶ εἰσπνέεται, δυνατόν νὰ προκαλέσῃ ἄλλεργικὴν δερματίτιδα ὁμοίως τὸ ἄλευρον καὶ τὸ ἄχυρον. Εἰδικῶς διὰ τὸ ἄλευρον, τὸ θέμα περιπλέκεται, διότι δυνατόν ἄλλεργιογόνον νὰ μὴ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄλευρον ἀλλὰ διάφορα παράσιτα τοῦ σίτου ἢ τοῦ ἀλεύρου. Τὰ οἰαδῆποτε λέπια, αἰωρούμενα, μετὰ εἰσπνοῆν προκαλοῦν ἄπλου κνησμόν ἢ οἴδημα τοῦ Quincke ἢ ἔκζεμα. Ἐπίσης τὰ πτίλα τῆς πάπιας, χήνας, ὄρνιθος, τὸ μαλλὶ τοῦ προβάτου, αἱ τρίχες τοῦ κυνός, γαλῆς, ἴππου, ἀγελάδος. Διάφοροι κόνεις ἐξ ἀνθέων, ὡς ἐκ χαμαιμήλου ἢ χρυσανθέμων, πού

μετὰ εἰσπνοὴν προκαλοῦν οἴδημα τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν. Αἱ κόνες τῶν σιτοειδῶν ἢ τοῦ κισσοῦ δυνατόν νὰ προκαλέσουν δερματίτιδα κατόπιν εἰσπνοῆς. Ἡ μούχλα τῆς ἀτμοσφαιρας, πού εὐρίσκεται παντοῦ, ποικίλλει ὅμως ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, καὶ ἀναλόγως τῆς μετεωρολογικῆς καταστάσεως. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ διαφόρους μύκητας, πού αἰωροῦνται στὸν ἀέρα, ὡς π.χ. τὸ ὀρόδεन्द्रον, ἑλμινθοσπόριον, penicillium, κεφαλοσπόριον, τὸν ριζόποδα, ὠίδιον τὸ λευκάζον, κλαδοσπόριον κλπ. Ὁ κοινορτὸς τῆς οἰκίας, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ μεῖγμα ποικίλων μορίων μούχλας, μικροβίων, φυτικῶν κόνεων, κόνεως ἐντόμων, κόνεως ξύλων, ἰνῶν ὑφαντῶν, μορίων διαφόρων μετάλλων, πυριτίου, ἀσβέστου, βαφῶν, τέφρας κλπ. Εὐνόητον ὅτι ἡ σύνθεσις τοῦ κοινορτοῦ διαφέρει εἰς τὰς διαφόρους οἰκίας. Τὸ ἐρυθρὸν χῶμα τοῦ γηπέδου τοῦ τένις δυνατόν νὰ προκαλέσῃ κνίδωσιν· τοῦτο δρᾷ ἀμέσως ἐπὶ τῆς πλήρους ἰδρώτος ἐπιδερμίδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰσπνοῆς. Ἐπίσης ὑπάρχει πλῆθος πολυαλλεργικῶν καταστάσεων, πού ὀφείλονται εἰς ἐστιακὴν λοίμωξιν, π.χ. εἰς ἀμυγδαλίτιδα. Ἐφ' ὅλων αὐτῶν τῶν περιπτώσεων λέγομεν ὅτι ὁ οὐδὲς ἀλλεργία εἶναι ὑψωμένος, ἐξ οὗ καὶ ἐλαχίστη ποσότης ἀντιγόνου ἀρκεῖ ἵνα προκαλέσῃ ταύτην.

Ποῖαι αἱ ἐκ τοῦ δέρματος ἀντιδράσεις

Αὗται συνήθως συνυπάρχουν ἢ προηγούνται ἢ ἔπονται διαταραχῶν τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, ὡς σπασμωδικῆς ρινίτιδος, βηχός, δυσπνοίας, βρογχικοῦ ἄσθματος. Σπανιώτερον, αἱ ἐκ τοῦ δέρματος ἀντιδράσεις ἀποτελοῦν τὴν μόνην ἀντίδρασιν. Εἶναι δὲ αὗται οὐχὶ εἰδικαὶ ἀλλὰ κοιναί, ὡς π.χ. ἀπλοῦς κνησμός ἢ κνίδωσις ποικίλου ἐντοπισμοῦ, καὶ δὴ εἰς χώρας ὅπου τὸ δῆμα εἶναι λεπτόν, ὅπως τὰ βλέφαρα, αἱ πτυχαὶ τῶν ἀγκώνων, ἢ ἔσω ἐπιφάνεια τῶν μηρῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ αὐχὴν. Ἐπίσης, δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ οἴδημα τοῦ Quincke, καθολικὸν ἐρύθημα, δερματίτις, ἔκζεμα ξηρὸν ἢ ὑγρῶσον. Χαρακτηριστικὰ τῶν ἀπὸ τοῦ δῆματος ἀντιδράσεων τούτων εἶναι ὅτι αὗται ἀπαντοῦν συ-

χνὰ ἐπὶ πολλῶν μελῶν τῆς ἰδίας οἰκογενείας, ὅτι ἐνίοτε ἄρχονται αἰφνιδίως καὶ δὴ κατὰ τὴν ἀνοιξιν, καὶ ὅτι πολλάκις ἐπαναλαμβάνονται καθ' ὀρίσμενην ἐποχὴν τοῦ ἔτους.

Διάγνωσις

Ἡ εἰς τὸν ὄρον τοῦ αἵματος ἀναζήτησις τῶν εἰδικῶν ἀντισωμάτων, μέχρι σήμερον τοῦλάχιστον δὲν εἶναι πρακτικὴ. Διὰ τὴν ἀναζήτησιν τῶν εὐαίσθησιν τοῦ ἀτόμου ἐναντι τῶν διαφόρων ἀλλεργιογόνων οὐσιῶν, ἐφαρμόζομεν τοὺς δεικτας (tests) με' ἐξαιρετικὴν σύνεσιν καὶ αὐστηρὰν τεχνικὴν. Οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀρχίζωμεν ἀπὸ ἐνδοδερμικὸν test, καὶ δὴ προκειμένου περὶ τῆς πενικιλίνης (εἰς τὴν διεθνή βιβλιογραφίαν ἀναγράφονται ἄνω τῶν 40 θανατηφόρων περιπτώσεων μετὰ ἐνδοδερμικὰ tests διὰ πενικιλίνης). Πάντοτε πρέπει νὰ ἀρχίζωμεν με' ἐπιδερμικὴν δοκιμὴν (patch test) καὶ κατόπιν, ἐπὶ ἀρνητικοῦ ἀποτελέσματος, νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὴν διὰ σκαριφισμῶν δοκιμὴν (scratch test). Προκειμένου δὲ περὶ δοκιμῆς εἰς τὴν πενικιλίνην, πρέπει νὰ ἔχωμεν εἰς τὴν διάθεσιν μας φύσιγγας διαλύματος κορτιζόνης δι' ἐνδοφλέβιον χρῆσιν (Soludeca-dron), νοραδρεναλίνη δι' ἐσωτερικὴν λήψιν, ὡς καὶ πενικιλινάσιν. Καὶ ἢ μὲν κορτιζὸν δρᾷ ραγδαίως, ἀλλ' ἀπλῶς ἀνακουφίζει τὸν ἄρρωστον, ἢ δὲ πενικιλινάσιν δρᾷ βραδέως, ἀλλ' ἐξουδετερώνει τὴν πενικιλίνην. Ἡ πενικιλινάσιν φέρεται εἰς φύσιγγας, ὑπὸ μορφὴν κόνεως. Εἶναι ἐνζυμον καὶ παράγεται ὑπὸ στελεχῶν τῆς Esh. Coli καὶ τοῦ σταφυλοκόκκου. Ἐνίεται ἐνδομυϊκῶς καὶ δρᾷ ὡς ἀντιδοτὸν κατὰ τῶν διὰ πενικιλίνης συμβαμάτων, μεταβάλλουσα τὴν ὑπόλογον τῆς ἀντιδράσεως πενικιλίνην εἰς ἀδρανῆ πενικιλινικὸν ὄξυ. Μειονέκτημα τῆς πενικιλινάσεως εἶναι ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῆς βραδύνει, ἀρχεται 4 ὥρας μετὰ τὴν ἔνεσιν, διαρκεῖ ὅμως ἐπὶ 96 ὥρας. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, ἡ ἔνεσις τῆς πενικιλινάσεως ἐπαναλαμβάνεται μετὰ 4 ἡμέρας.

Γενικῶς, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δεικτῶν (tests) ἀρχόμεθα ἀπὸ μεγάλων ἀ-

ραιώσεων (1 : 1.000.000) καὶ ἐπὶ ἀρνη-
τικοῦ ἀποτελέσματος τὴν ἐπαναλαμβάνο-
μεν εἰς διάλυμα πάντοτε πυκνότερον (1 :
100.000 — 1:10.000 — 1:1.000 — 1:100).
Μετὰ πᾶσαν ἐφαρμογὴν τῆς δοκιμῆς πρέ-
πει νὰ κρατήσωμεν τὸν ἄρρωστον πλη-
σίον μας ἐπὶ 1/2 ὥραν τοῦλάχιστον, ἐπι-
βλέποντες τὴν ἐκ τῆς δοκιμῆς τοπικὴν,
ἐστιακὴν καὶ γενικὴν ἀντίδρασιν. Καὶ ἡ
μὲν τοπικὴ ἀντίδρασις παρουσιάζεται στὸ
σημεῖον ὅπου ἐγένετο ἡ δοκιμὴ, ἡ δὲ ἐ-
στιακὴ ἐκδηλοῦται μὲ ἔξαρσιν τῆς προ-
ηγηθείσης ἀλλεργικῆς ἀντιδράσεως· τέλος,
ἡ γενικὴ μὲ γενικὰ συμπτώματα, πυρετὸν
κλπ.

Θὰ ᾔτο ὀρθότερον, βεβαίως, προκειμέ-
νου περὶ ἀλλεργίας κατόπιν εἰσπνοῆς, νὰ
ἐφαρμόζωμεν δοκιμὰς δι' εἰσπνοῆς. Δυσ-
τυχῶς ἡ δοκιμὴ αὕτη καὶ δύσκολος εἶναι
ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος· διότι κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον σημαντικὴ ποσότης ἀλλεργιογόνου
ἀπορροφεῖται ὑπὸ τῶν βλενογόνων. Ἄλ-
λωστε, γνωστὰ εἶναι αἱ βαρύταται δυσ-
ἀρεστοὶ παρενέργειαι μετὰ εἰσπνοὴν ἀέρο-
sol, ποῦ γίνεται πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν.

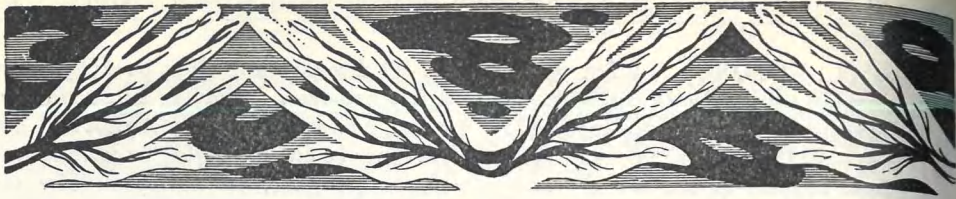
Θεραπεία

Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι αἱ δερματο-
πάθειαι αὗται ἀνθίστανται ἐπὶ πάσης φαρ-
μακοδυναμικῆς θεραπείας. Τὰ κορτικοει-
δῆ ἀπλῶς ἀνακουφίζουν, τὰ ἀντισταμινι-
κὰ δροῦν κατὰ κάποιον τρόπον, ἀλλὰ δὲν
φέρουν τὴν ἴασιν. Θεραπευτικῶς συνιστᾶ-
ται ὁ ἀποκλεισμὸς τοῦ ἢ τῶν ἀλλεργιογόνων,
ἡ ἢ ἀπευαισθητοποίησης ἔναντι αὐ-

τῶν. Ὁ ἀποκλεισμὸς εἶναι δυνατὸς μόνον
ἐπὶ περιπτώσεων ἀλλεργίας ἐκ φαρμάκων,
τυχαίας ἢ ἐπαγγελματικῆς. Ἀντιθέτως, δὲν
εἶναι δυνατὸς ἐπὶ ἀλλεργίας ἐκ κόνεως φυ-
τῶν, ἐκ μούχλας, ἐκ κονιορτοῦ τῶν οἰ-
κιῶν. Ἐπ' αὐτῶν τῶν περιπτώσεων κατα-
φεύγομεν εἰς τὴν δευτέραν θεραπευτικὴν
μέθοδον, ἥτοι εἰς τὴν ἀπευαισθητοποίησιν.
Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι λεπτή, δυσχερὴς
καὶ δυστυχῶς δὲν στερεεῖται δυσἀρέστων
παρενεργειῶν. Εἶναι δὲ αὗται: παροξυ-
στικὸς βήξ, παροξυσμὸς βρογχικοῦ ἄ-
σθματος, ἴλιγγος, συγκοπὴ, διάρροια, ἀπὸ
δὲ τοῦ δέρματος ἐξάνθημα κνιδώσεως, ἐ-
ρυθροδερμία. Ἡ ἀπευαισθητοποίησις, ἀ-
ναλόγως τῆς ἀπλῆς ἢ πολλαπλῆς ἀλλερ-
γίας, γίνεται δι' ἑνὸς ἢ περισσοτέρων εἰ-
δικῶν ἀντιγόνων (ἀλλεργιογόνων), καὶ δὴ
εἰς δόσεις προϊόντως αὐξανόμενας. Τὰ διὰ
τῆς μεθόδου ταύτης ἀποτελέσματα εἶναι
λαμπρά, προκειμένου περὶ ἀντιδράσεων ἐκ
τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος· ἀντιθέτως,
ταῦτα εἶναι πενιχρὰ ἐπὶ ἀντιδράσεων ἐκ
τοῦ δέρματος. Αἱ δὲ μεγάλαι δυσχέρειαι
τῆς δι' ἀπευαισθητοποίησησεως θεραπείας
ὀφείλονται κυρίως εἰς τὴν συνήθη πολλα-
πλότητα καὶ περιπλοκότητα τῶν ἀλλεργιο-
γόνων. Συνήθως δηλαδὴ ἐπὶ ἀλλεργίας δὲν
ἔχομεν ἀπλῆν εὐαισθησίαν ἔναντι ἑνὸς καὶ
μόνου ἀντιγόνου, ἀλλὰ πολλαπλῆν, ὅσάκις
δὲ αὕτη εἶναι ἀπλῆ πρέπει νὰ καταπολε-
μῆται εὐθὺς ἀρχῆθεν, διότι ἐὰν ἀφεθῆ ὡς
ἔχει, μὲ τὸν καιρὸν μετατρέπεται εἰς πολ-
λαπλῆν, ὅποτε καὶ ἡ θεραπεία αὐτῆς θὰ
εἶναι περισσότερον δύσκολος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Beurey, J., *Encycl. Medicochir.*, 12440 A10, 5d, 12410 A30, 12350 A10.
Duperat, B., *Monde medical*, Sept.-Oct. 1962, N° 1020, pp. 549-559.
Murray C.-Zimmerman, M. D., *Ἀρχεῖον ἰατρικῶν ἐπιστημῶν*, ἔτος II", τόμ. 14ος, Μάρτιος 1958.
Roxburg, A. C., *Common Skin Diseases*, 7th ed., 1944, pp. 2-3.

Ο ΚΝΗΣΜΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Υπό

Γ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ίατροϋ

Ὁ κνησμός εἶναι συνηθισμένο σύμπτωμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο παραπονοῦνται πολλὲς γυναῖκες. Ποικίλλει σὲ ἔνταση, ἄλλοτε ἔλαφρός, ἄλλοτε ἐνοχλητικὸς ἢ ἀνυπόφορος, αὐξανόμενος μὲ τὴν ζέστη τοῦ κρεββατιοῦ τὴν νύκτα. Σὰν τοπικὸ ἀποτέλεσμα ἔχει τὴν δημιουργία βλαβῶν μηχανικῆς αἰτίας στὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀπὸ τὰ νύχια, δηλ. ἀπὸ μικρὰς ἐκδορὰς μέχρι μεγάλης ἐπιδερμικῆς ἀποκολλήσεως. Οἱ βλάβες αὐτὲς χειροτερεύουν τὴν κατάστασιν, καὶ ἔτσι γίνεται φαῦλος κύκλος.

Ἡ ἐφαρμογὴ διαφόρων ἀλοιφῶν ἢ ἄλλων φαρμακευτικῶν παρασκευασμάτων τὶς πὶο πολλὰς φορὰς δὲν φέρνει ἀξιόλογο ἀποτέλεσμα, ἢ πάθησιν διαιωνίζεται καὶ φέρνει τὴν ἀπελπισίαν στὴν ἀσθενῆ.

Ἀπὸ τὴν ἄποψη τῶν τοπικῶν εὐρημάτων, πολλὰς φορὰς δὲν βρίσκεται καμία αἰτία ποῦ νὰ δικαιολογῆ τὸν κνησμό. Σὲ ἄλλες περιπτώσεις βλέπουμε στὴν εἴσοδο τοῦ κόλπου μικρὰς ἐρυθροκύανες κηλίδες καὶ στὸ δέρμα τοῦ κόλπου μικρὰς ἄσπρες παχύνσεις. Αὐτὸ παρατηρεῖται συχνὰ στὴν κλιμακτηριακὴ ἡλικία.

Ἄλλες φορὰς βρίσκεται μία δόξεϊα ἢ ὑπόξεϊα φλεγμονὴ τοῦ αἰδοίου, ποῦ μαζί μὲ τὰ ἄλλα συμπτώματά της προκαλεῖ καὶ τὸν κνησμό.

Ἄλλὰ καὶ οἱ δερματικὲς βλάβες ποῦ προκαλεῖ ὁ ἴδιος ὁ κνησμός, οἱ ἐκδορὰς κλπ., μολύνονται καὶ αὐξάνουν τὸν κνησμό. Σπάνια παρατηροῦνται μεγαλύτε-

ρες ἐλκώσεις καὶ πρήξιμο. Ἔτσι εἶναι δύσκολο νὰ φανῆ σὲ προχωρημένες περιπτώσεις, ἢ ἀρχικὴ αἰτία τοῦ κνησμοῦ.

Ἡ ἐξέταση τῶν οὖρων γιὰ ἀναγωγικὰς οὐσίες (ζάχαρη) δείχνει πολλὰς φορὰς ἔναν λανθάνοντα ζαχαροδιαβήτη.

Σ' ἓνα ποσοστὸ 25% περιπτώσεων κνησμοῦ στὰ γεννητικὰ ὄργανα τῆς γυναίκας, ἀποκαλύπτεται ζαχαροδιαβήτης.

Παραθέτω πὶο κάτω μία προσπάθειον συνοπτικῆς κατατάξεως τῶν αἰτίων τοῦ κνησμοῦ:

I. Ἐξωτερικὰ αἰτία:

1. Φλεγμονή.
2. Ἀκαθαρσία, ἔλλειψις ὑγιεινῆς.
3. Θερμικὰ ἐρεθίσματα (ψύξις, κάθισμα σὲ παγωμένους τόπους).
4. Μηχανικὰ ἐρεθίσματα (ἀναισθησία, σεξουαλικὴ κατάχρησις, αἰμορροΐδες, συχνὰς κολπικὰς πλύσεις).
5. Χημικὰ ἐρεθίσματα (πλύσεις μὲ ἀντισηπτικά, ἀντισυλληπτικά ὑποθετα κ.ο.κ.).
6. Ἐντερικὰ παράσιτα (δξυούροι, ἀσκαρίδες).

II. Παθήσεις ἐσωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων:

Λευκόρροια ἀπὸ τραχηλιτίδες, κολπίτιδες, αἰδοιοκολπίτιδες, τριχομονάδες, Monilia κλπ.

III. Ἡ κλιμακτηριακὴ ἡλικία.

IV. Ἡ ἔγκυμοσύνη.

V. Κυκλοφορικὰ παθήσεις.

VI. Φαρμακευτικὴ δυσανεξία:

*Οπιον, βρωμιούχα, ἀρσενικόν, φωσφόρος, ἀντιπυρίνη, νικοτίνη, οινόπνευμα, σουλφοναμίδες.

VII. Διαταραχὲς τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης: Ζαχαροδιαβήτη, ἴκτερος, οὐραιμία, χρόνια νεφρίτις.

VIII. Ὁρμονικὲς διαταραχῆς:

*Ἐλλειψη θυλακίνης, περίσσεια ὠχρινης, ὑπὲρ ἢ ὑποθυρεοειδισμός.

IX. Ἀσθένειες τοῦ αἵματος:

Λευχαιμία, ἀναιμία Biermer.

X. Δερμοπάθειαι.

XI. Ἀβιταμινώσεις.

XII. Ψυχονευρώσεις.

*Ἡ ψυχογενὴς αἰτία τοῦ κνησμοῦ δὲν εἶναι τόσο σπάνια. Εἶναι δυνατόν ἐρω-

τικὴ φοβία καὶ ἀντανακλαστικά ἀποθήσεως νὰ ὀργανοποιοῦνται σὲ δυσίατο αἰδοικὸ κνησμό. Τὶς περιπτώσεις αὐτὲς πρέπει, ἀφοῦ ἀποκλειστῆ ὀργανικὴ αἰτία, νὰ τίς θεραπεύη ὁ ψυχίατρος.

*Ἀπ' ὄλες τίς αἰτίες τοῦ κνησμοῦ, οἱ συχνότερες παρατηροῦνται σὲ φλεγμονὲς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναίκας καὶ σὲ ὀρμονικὲς διαταραχῆς. Ἡ χαμηλὴ στάθμη τῶν οἰστρογόνων, μὲ τὴν ἀτροφία τοῦ αἰδοίου ποῦ προκαλεῖ, ἀποτελεῖ ἐρέθισμα στὴ γένεση τοῦ κνησμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑψωμένη ὀρμονικὴ στάθμη στὸ αἷμα προκαλεῖ κνησμό στὰ γεννητικὰ ὄργανα. Καὶ αὐτὸ συχνὰ παρατηρεῖται στὴν ἐγκυμοσύνη.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Ο Υ Σ . Ε . Μ . Α .

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν, συνελθὼν ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων

Π Α Υ Λ Ο Υ Ἀ'

ἀκοῦσαν τὴν εἰσήγησιν τῆς Προέδρου αὐτοῦ διὰ τὴν μεγάλην ἀπώλειαν τὴν ὁποίαν ὑπέστη τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μὲ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ προσφιλοῦς καὶ ἐνδόξου Βασιλέως του, ὅστις ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν Του ὀλόκληρον διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος, ψηφίζει ὁμοφώνως:

1) Ὅπως ἀποσταλῆ συλλυπητήριον τηλεγράφημα εἰς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνον, τὴν Α.Μ. τὴν Βασιλομήτορα Φρειδερίκην καὶ τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος.

2) Ὅπως διατεθῆ ποσὸν Δρχ. 1.000 ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μητέρων.

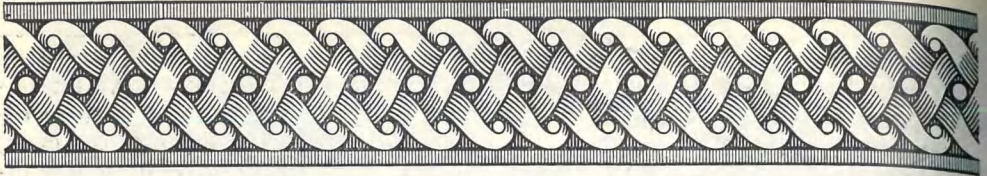
3) Ὅπως ἀργήσουν τὰ Γραφεῖα τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. ἐπὶ δεκαήμερον, καὶ

4) Ὅπως παρακολουθήσῃ τὸ Συμβούλιον τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Μαρτίου 1964

Ἡ Πρόεδρος
Χ. ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ

Ἡ Γραμματεὺς
Β. ΡΟΖΟΥ

Η ΣΕΒΑΙΔΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΦΗ

Ἐκ τὸν δευτέρου ἤδη μῆνα τῆς ζωῆς του, τὸ βρέφος ποὺ εἶναι γεμᾶτο υγεία προσπαθεῖ νὰ «πιάσῃ» ὅσα πράγματα εἶναι κοντὰ του καὶ ὅσα φθάνει.

Οἱ λόγοι ποὺ τὸ παιδί θέλει «νὰ παίρνῃ τὰ πάντα στὸ χέρι του καὶ νὰ τὰ βάζῃ στὸ στόμα του» εἶναι πολλοί: ἐξ ἐνστίκτου προσπαθεῖ ν' ἀποκτήσῃ τὴν αἴσθησι τῆς ἀφῆς, τοῦ θερμοῦ, τοῦ ψυχροῦ, τῆς ἀντιστάσεως, τοῦ βάρους.

Ἐπίσης, αἰσθάνεται εὐχαρίστησι νὰ κινῇ τὰ χέρια του καὶ τὰ δάκτυλά του, μὲ τὸ νὰ τ' ἀνοίγῃ, νὰ τὰ κλείνῃ, νὰ τὰ στρίβῃ ἢ νὰ τὰ πιέζῃ. Κι αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ τὰ γυμνάσῃ καὶ νὰ μπορῇ νὰ τὰ χρησιμοποιῇ πρακτικᾶ.

Ἐνας ἄλλος λόγος ποὺ σπρώχνει τὸ παιδί στὸ πιάσιμο τῶν ἀντικειμένων εἶναι ν' ἀποκτήσῃ τὴν αἴσθησι τῶν χρωμάτων καὶ τῶν σχημάτων.

Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνες, τὸ παιδί παίζει καὶ γυμνάζεται μὲ τὰ «ἀντικείμενα» ποὺ βρίσκονται πρὸ κοντὰ του: μὲ τὰ πόδια του καὶ μὲ τὰ χέρια του: Γρήγορα ὅμως πιάνει κι ἄλλα ἀντικείμενα: παιγνίδια καὶ ρούχα. Ἡ μητέρα πρέπει ν' ἀφήνῃ ἐλεύθερο τὸ παιδί τῆς σ' αὐτὲς τὶς ἀσχολίες του καὶ νὰ μὴν τοῦ ἀφαιρῇ τὴν χαρὰ νὰ ψάχνῃ καὶ νὰ βρίσκῃ μόνο του αὐτὸ ποὺ θέλει καὶ νὰ ὑπερνικᾷ ἔτσι, χωρὶς τὴ βοήθεια τῶν ἄλλων, τὰ πρώτα ἐμπόδια καὶ τὶς πρώτες ἀντιξοότητες ποὺ συναντᾷ στὴ ζωὴ του.

ΑΤΑΞΙΑ - ΑΜΕΛΕΙΑ

Ἐκ μικρὰ τὰ παιδιά πρέπει νὰ τὰ μαθαίνουμε νὰ μαζεύουν τὰ παιγνίδια, στὴν ἀρχὴ πάντοτε μὲ τὴ βοήθεια τῆς μητέρας, ἀργότερα μόνο τους. Ἡ συνήθεια εἶναι ἕνας καλὸς βοηθός. Συχνά, τὰ μεγαλύτερα παιδιά, μὲ τὸ ζῆλο ποὺ ἔχουν γιὰ τὴν ἐργασία τους, δείχνουν ἀμέλεια στὴν τακτοποίησι τῶν προσωπικῶν τους πραγμάτων. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἡ μητέρα πρέπει νὰ βοηθῇ τὸ παιδί της, αὐτὸ ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνῃ κλονάς.

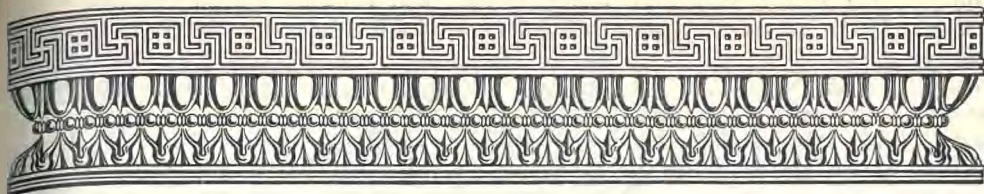
Τὸ παιδί, κατὰ τὸ δυνατόν, πρέπει νὰ ἔχῃ στὴ διάθεσί του ἕνα δικό του ντουλάπι, ἢ ἔστω κι ἕνα ἀπλὸ συρτάρι, ὅπου νὰ βάζῃ τὰ πράγματά του. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μαζεύῃ

καὶ νὰ τακτοποιῇ μόνη τῆς ἡ μητέρα τὰ πράγματα τῶν παιδιῶν τῆς, ἐπειδὴ «δὲν μπορεῖ νὰ βλέπῃ τὴν ἀταξία».

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὰ παιδιά κακοσυνθίζονται καὶ περιμένουν κάποιον ἄλλον νὰ τοὺς τακτοποιῇ τὰ πράγματά τους, καὶ ἔτσι δὲν μαθαίνουν ποτέ στὴ ζωὴ τους νὰ προσέχουν μόνο τους νὰ βάζουν σὲ τάξι τὰ πράγματά τους.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ζητοῦμε καὶ πάρα πολὺ μεγάλη ἀκρίβεια ἀπ' τὸ παιδί, γιὰτὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἐπιτύχῃ, καὶ ἔτσι τὸ ἀπογοητεύουμε καὶ τοῦ ἀφαιροῦμε τὴν χαρὰ τῆς ἐργασίας, ποὺ τόσο σημαντικὴ εἶναι γιὰ τὴν ἀγωγὴ του.

(Ἐκ τὸ Λεξικὸν Ἀγωγῆς τοῦ Παιδιοῦ, τοῦ κ. Π. Ἀμπλιανίτη)

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ἔ. συνήλθεν εἰς τὸ Ἄμφιθέατρον τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη» ἡ ἐτήσια τακτικὴ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν, ἐκτός τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, καὶ ἡ Κυβερνητικὴ Ἀντιπρόσωπος Δις Εἰρήνη Καλλιπικίου, καθὼς καὶ συνεργεῖον τῆς Ὑπηρεσίας Ἐξωτερικῶν Μεταδόσεων τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυμάτος Ραδιοφωνίας, τὸ ὁποῖο καὶ ἠχογράφησεν ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν Συνέλευσιν.

Τὴν ἔκθεσιν πεπραγμένων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἀνέγνωσε πρὸς τὴν Συνέλευσιν ἡ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Δις Χαρὰ Βογιατζάκη.

Αὕτη, πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἔκθεσιν πεπραγμένων, ἀνεφέρθη εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων Ἀδελφῶν, σκληρῶς ἀγωνιζομένων καὶ δοκιμαζομένων διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν των, καὶ ἐξέφρασε τὴν πεποιθήσιν ὅτι, τελικῶς, αἱ σκοτειναὶ δυνάμεις αἰτινες ἀντιδροῦν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν Κυπρίων θὰ καμφθοῦν τελικῶς, πρὸ τῆς ἐμμονῆς τούτων νὰ ζήσουν ἐλεύθεροι εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς Πατρίδος.

Παραθέτομεν κατωτέρω ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν πεπραγμένων τῆς Διοικήσεως τὰ κυριώτερα θέματα μὲ τὰ ὁποῖα ἠσχολήθη αὕτη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος· εἶναι δὲ ταῦτα τὰ ἑξῆς:

1) Ἐνταξίς τῶν Ἐπιστημόνων Μαιῶν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους Α' κατηγορίας, εἰς οἵανδήποτε ὑπηρεσίαν καὶ ἂν ἐργάζονται αὐταί. Τὸ αἴτημα τοῦτο δικαιολογοῦν ἀπολύτως αἱ μακρᾶ, ἐπίπονοι καὶ πλήρεις σπουδαί τῆς Μαιας, ὡς καὶ ἡ σημασία τῶν

ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσφέρει εἰς τὴν κοινωνίαν.

2) Μοιμοποίησις τῶν Μαιῶν τῶν ἐργαζομένων εἰς Ἀγροτικά καὶ Κοινοτικά Ἱατροεῖα καὶ Ὑγειονομικοὺς Σταθμούς. Οἱ αὐτοὶ ὡς ἄνω λόγοι ἐπιβάλλον καὶ τὴν μοιμοποίησιν τῶν Μαιῶν τούτων.

3) Πρόσθετος ἀμοιβὴ τῶν Ἐπιστημόνων Μαιῶν διὰ ὑπερωριακὴν ἐργασίαν νυκτός, Κυριακῶν, ἐξαιρεσίμων κλπ.

4) Ἐπαναχορήγησις περικοπέντος 100 δράχμων ἐκ τῶν ἐξόδων κινήσεως τῶν Μαιῶν τῶν Κοινοτικῶν καὶ Ἀγροτικῶν Ἱατροείων καὶ Ὑγειονομικῶν Σταθμῶν.

5) Καθιέρωσις ἡμερησίας καθ' ἑβδομάδα ἀναπαύσεως τῶν ἐργαζομένων Μαιῶν εἰς δημοσίας καὶ ιδιωτικάς ὑπηρεσίας Ἱδρυμάτων καὶ Κλινικῶν.

6) Ἀπαλλαγὴ τῶν Μαιῶν ἀπὸ τῆς φορολογίας καὶ τελῶν κυκλοφορίας αὐτοκινήτων, ὡς συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς Ἱατροὺς.

7) Τροποποιήσις τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας ἐπὶ θεμάτων ἀφορῶντων εἰς τὰς Μαιας.

8) Ἐγκρίσις πίνακος ἀμοιβῶν τῶν ἐλευθέρως ἀσκουσῶν τὸ ἐπάγγελμα Μαιῶν.

9) Μετεκπαίδευσις Μαιῶν καὶ πρόγραμμα ταύτης.

10) Τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις τοῦ Ν.Α. 2593/1953 «Περὶ ἀσκήσεως τοῦ μαιευτικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ περὶ ἐκπαίδευσεως Μαιῶν».

11) Τροποποιήσεις καὶ συμπλήρωσις τοῦ Β.Α. 15/12/55 «Περὶ Συλλόγων Ἐπιστημόνων Μαιῶν».

12) Βελτίωσις τῶν δρων ἀσφαλίσεως τῶν Μαιῶν εἰς τὸ Ταμεῖον Συντάξεως Ὑγειονομικῶν. Εἰδικώτερον, διὰ τῶν προ-

ταθέντων μέτρων, ἐζητήθη: α) Νὰ τύχουν αἱ Μαιαὶ ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, β) νὰ διευκολυνθοῦν αἱ ὑπερήλικες Μαιαὶ εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῶν εἰσφορῶν των διὰ παλαιὰ ἔτη καὶ νὰ παραταθοῦν αἱ σχετικαὶ προθεσμίαι, γ) νὰ καθιερωθῇ ὑποχρεωτικῶς τὸ μαϊόσημον δι' ἕκαστον ἐκτελούμενον τοκετόν, ὅπουδήποτε καὶ ἂν ἐκτελῆται οὗτος, καὶ δ) ἡ χορηγουμένη εἰς τὰς Μαιάς σύνταξις νὰ μὴ εἶναι κατωτέρα τῶν 4/5 τῆς χορηγουμένης εἰς τοὺς Ἰατρούς.

Σχετικῶς μὲ τὴν ὑποχρεωτικότητα ἢ μὴ τῆς ἀσφαλίσεως τῶν Μαιῶν εἰς τὸ ΤΣΑΥ, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ὅπως αὕτη, πρὸς τὸ παρόν, παραμείνῃ προαιρετικῇ, ἐπιδιωχθῆ δὲ ἀργότερον νὰ γίνῃ ὑποχρεωτικῇ, ἐφ' ὅσον καθιερωθῇ ὅπως τὸ μαϊόσημον καταβάλλεται ὑπὸ τῶν πελατισσῶν τῶν Μαιῶν.

Τὰ αἰτήματα ταῦτα ἡ Διοίκησις τοῦ Συλλόγου ἐπαινετικῶς ἔθεσεν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν καὶ ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν, συντάξασα καὶ σχετικὰ νομοσχέδια, ὅπου ἀπαιτεῖται νομοθετικὴ ρύθμισις διὰ τὴν ἐπίλυσιν τούτων. Ἄν ταῦτα κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος δὲν ἐπελύθησαν, τοῦτο ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν κυβερνητικὴν ἀστάθειαν, ἣδη δὲ ἐλπίζεται βασίμως ὅτι ταῦτα πάντα θὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιλύσεώς των.

Ἐπὶ τῆς δράσεως τοῦ Συλλόγου ἐπὶ ἄλλων θεμάτων, ἀνεφέρθησαν καὶ τὰ κάτωθι:

Α' Συμμετοχὴ τοῦ Συλλόγου εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Μαιῶν Μαδρίτης παρελθόντος Ἰουνίου. Περὶ ταύτης καὶ τῶν κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο λαβόντων χώρων, τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων καὶ τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Ἑλλάδος, θὰ δημοσιευθοῦν σχετικὰ στοιχεῖα εἰς τὸ Περιοδικόν τοῦ Συλλόγου «Ἐλευθώ».

Β' Μετεκπαίδευσις δύο Διδασκουσῶν ἐκ Σκωτίας, σταλεισῶν ἐνταῦθα πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου ὑπὸ τῆς Διεθνοῦς Σννομοσπονδίας Μαιῶν.

Γ' Μετεκπαίδευσις τριῶν ομάδων Ἐλληρῶν Μαιῶν, ἐξ ὧν ἡ μία μετεξεπαιδευθῆ εἰς τὸ Μαιεντήριον «Μαρίκα Ἡλιάδη»,

αἱ δὲ λοιπαὶ δύο εἰς τὸ Μαιεντήριον «Ἀλεξάνδρα».

Δ' Θέμα ἀνωδύνου τοκετοῦ. Ὁ Σύλλογος ἀντέδρασε ζωηρῶς εἰς τὴν προσπάθειαν προσώπων ξένων πρὸς τὸ μαιευτικὸν ἐπάγγελμα (γυμναστριῶν, ἀποφοίτων Ρυθμικῆς Σχολῆς κλπ.), ὅπως ἀναγνωρισθῆ εἰς αὐτὰ τὸ δικαίωμα τῆς διὰ γυμναστικῶν ἀσκήσεων ἐφαρμογῆς μεθόδων ἀνωδύνου τοκετοῦ ἐπὶ ἐγκύων γυναικῶν. Τὸ θέμα εὐρίσκειται εἰσέτι ἐν ἐξελίξει.

Ε' Θέμα νοσηλείας προῶρων καὶ ἀποκτήσεως ὑπὸ τῶν Μαιῶν πιστοποιητικοῦ εἰδικεύσεως εἰς αὐτήν. Ὁ Σύλλογος ἀντετάχθη εἰς ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας ὅπως τὸ πιστοποιητικὸν λαμβάνεται μετὰ τρίμηνον ἐκπαίδευσιν, συνυπολογιζομένου τοῦ τριμήνου τούτου εἰς τὸ ἔτος ἐνιαυσίας πρακτικῆς ἐκπαίδευσεως αὐτῶν, ζητήσας ὅπως τὸ τρίμηνον τοῦτο μὴ συνυπολογίζεται εἰς τὸ ἄνω ἔτος, εἰς βάρος τῆς μορφώσεως τῶν Μαιῶν, λαμβάνεται δὲ τὸ πιστοποιητικὸν τοῦτο διὰ τριμήνου ἐκπαίδευσεως, ὅποτεδῆποτε γινομένης.

Σ' Ἀπληρθύνθη ἔγγραφον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Κοινωνικῆς Προνοίας, δι' οὗ ἐζητήθη νὰ γνωρίσῃ τὸ Ὑπουργεῖον εἰς τὸν Σύλλογον, ἐὰν αἱ Μαιαὶ τοῦ Μαιεντηρίου «Ἀλεξάνδρα» δικαιούνται προσανξήσεων τῶν ἀποδοχῶν των διὰ τὴν κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ λοιπὰς ἑξαιρεσίμους ἑργασίαν των καὶ διὰ νυκτερινὴν τοιαύτην.

Ζ' Ὡς πρὸς τὸ Περιοδικόν τοῦ Συλλόγου «Ἐλευθώ», ἀνεφέρθησαν τὰ κάτωθι:

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐσημειώθησαν πολλαὶ ἐπιστροφαὶ τοῦ Περιοδικοῦ, μὲ τὴν σημείωσιν «ἀπαράδεκτον», παρὰ προσώπων ὀφειλόντων συνδρομὰς διὰ τὸ Περιοδικὸν δύο, τριῶν, τεσσάρων καὶ πέντε ἐνίοτε ἐτῶν. Διεκόψαμεν πρὸς τὰ πρόσωπα ταῦτα τὴν ἀποστολὴν τοῦ Περιοδικοῦ. Συνέπεια τῶν ἐπιστροφῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ ἐλάττωσις τῶν πόρων τοῦ Περιοδικοῦ. Τοῦτο, ὅμως, παρὰ ταῦτα, συνεχίζει τὴν ἔκδοσίν του.

Συνεπεία τῆς πτώσεως τῶν εἰσπράξεων ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ, ἡ Διοίκησις ἐδίστασε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀγορὰν

Γραφείων τοῦ Συλλόγου, συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τῆς περυσινῆς Συνελεύσεως, διότι θὰ ἐκινδύνευεν ὁ Σύλλογος νὰ μείνη ἄνευ χρημάτων. Ἡ ἀπόφασις αὕτη θὰ ἐκτελεσθῆ, ἐφ' ὅσον ὑπάρξη βελτίωσις τῆς ἀποδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ.

Ἐν τέλει, ἐγένετο ἐκκλησις πρὸς ὅλας τὰς Μαίας νὰ ὑποστηριχθῆ ἐνθέρμως τὸ Περιοδικόν, τὸ μόνον σχεδὸν ὄργανον πὸν διαθέτει ὁ Σύλλογος διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν Μαιῶν τῆς Χώρας ἐπὶ τῶν προόδων τῆς μαιευτικῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν των ζητημάτων.

Ἡ Συνεκοιτήθησαν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τρεῖς Ἐπιτροπαί, μία Μορφωτικῆ, ἕτερά Φιλανθρωπικῆ καὶ τρίτη Οἰκονομικῆ, πρὸς καλυτέραν παρακολούθησιν τῶν διαφόρων θεμάτων τοῦ Συλλόγου. Εἰς ταύτας περιελήφθησαν πρόσωπα διατεθειμένα νὰ ἀφιερῶσιν τὸν χρόνον των διὰ τὰ θέματα τοῦ Συλλόγου μετὰ ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Θ' Ἀνεφέρθη ὅτι αἱ κατὰ τὴν τελευταίαν Πέμπτην ἐκάστου μηνὸς συγκεντρώσεις τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἔπαυσαν νὰ πραγματοποιοῦνται, λόγῳ μὴ προσελεύσεως Μαιῶν. Τοῦτο ἐχαρακτηρίσθη δεόντως καὶ ἐγένετο ἐκκλησις ὅπως αἱ Μαῖαι ἐπιδεικνύουν μεῖζον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ ἐπαγγελματικὰ θέματα αὐτῶν.

Γ' Τὰ κατ' ἰδίαν προσωπικὰ θέματα τῶν Μαιῶν, μελῶν τοῦ Συλλόγου καὶ μὴ, μετὰ τὰ ὁποῖα ἠσχολήθη ἡ Διοίκησις τοῦ Συλλόγου, ὑπῆρξαν πολλά, εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἐδόθησαν ἱκανοποιητικαὶ λύσεις.

Ἐν τέλει, καὶ γενικώτερον, ἐτονίσθη ὅτι ὁ Σύλλογος, καίτοι δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἐντυπωσιακὰ ἐπιτεύξεις, ἐν τούτοις ἐπραξεν ὅ,τι ἠδύνατο διὰ τὴν προώθη-

σιν τῶν ἀπασχολούντων τὸν μαιευτικὸν κόσμον θεμάτων. Εἰργάσθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀόκνως καὶ μὲ μέγαν ζῆλον. Ὅσα θέματα δὲν ἐπελύθησαν, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιλυθοῦν, διὰ λόγους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὴν Διοίκησιν.

Μίαν ἰδέαν τῆς κινήσεως τῶν Γραφείων τοῦ Συλλόγου παρέχει τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὁ Σύλλογος εἶχεν 670 ἔγγραφα εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα. Ἐὰν εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν προστεθῆ ἡ διεκπεραίωσις τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἡ φροντίς ἐν γένει τῆς ἐκδόσεως τούτου, θὰ ἀντιληφθῆ τις ὅτι κατ' ἔτος συντελεῖται σημαντικὴ ἐργασία ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου, δοθέντος ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν διαθέτει οὔτε ὑπάλληλον οὔτε δακτυλογράφον οὔδὲ ἄλλο μισθωτὸν πρόσωπον. Ἡ ἐργασία αὕτη διεκπεραιοῦται ὑπὸ μελῶν τῆς Διοικήσεως εἰς βάρος τῶν ὥρῶν ἀναπαύσεως αὐτῶν, διότι ὅλα τὰ μέλη ἐργάζονται.

Ἡ Προεδρος ἔκλεισε τὴν ὁμιλίαν τῆς μετὰ τὴν ἔκφρασιν εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν ἀξιότιμον Νομιάτρον κύριον Θ. Κατσᾶκον διὰ τὴν ἐνθερμον συμπαράστασίν του ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀφορῶντων εἰς τὸν Σ.Ε.Μ.Α. Ἐπίσης, καὶ πρὸς τὴν Ἱατρὸν Δίδα Εἰρήνην Καλλινίκου, ἀντιπρόσωπον τοῦ κ. Νομιάτρου, διὰ τὸν ζῆλον μετὰ τὸν ὁποῖον παρακολουθεῖ τὰς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου, τὰ θέματα τοῦ Συλλόγου καὶ διὰ τὰς πολυτίμους συμβουλὰς τῆς σχετικῶς μετὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τούτων.

Διὰ τῆς ἐπακολουθησάσης ψηφοφορίας, μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἄνω θεμάτων, καθ' ἣν ἐδόθησαν ἐξηγήσεις, διασαφήσεις καὶ διευκρινήσεις πρὸς τὰ μέλη ἐπ' αὐτῶν, ἡ Συνέλευσις, ἐνέκρινε τὰ πεπραγμένα τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου.

ΔΙΕΘΝΗ ΙΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

ΣΤΕΙΡΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΠΕΚΤΗΣΑΝ ΤΕΚΝΑ ΜΕ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑ ΥΠΟΦΥΣΕΩΣ

Ουδέποτε άλλοτε, ασφαλώς, δὲν θὰ εὐρέθη ἰατρός ἐνώπιον παραδοξότερου προβλήματος, ὅπως ὁ Σουηδὸς Καθηγητὴς Γκέμζελλ, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλας, ἔνας ἀπὸ τοὺς διασημότερους γυναικολόγους τῆς Εὐρώπης. Ἐφεύρε θεραπείαν δι' ὠρισμένας μορφὰς γυναικείας στειρώσεως. Ἡ ἐπιτυχία του ὅμως ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν, διότι πολλαὶ ἀπὸ τὰς πελάτιδάς του ποὺ εἶχαν ἀπελπισθῆ ὅτι θὰ ἐγίνοντο ποτὲ μητέρες, ἤρχισαν νὰ τεκνοποιοῦν, καὶ νὰ γεννοῦν δίδυμα καὶ τριδύμα!

Ὁ Καθηγητὴς Γκέμζελλ ἀνεκοίνωσεν ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐφεύρεσις ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ χειραγωγηθῆ αὐτὴ καὶ νὰ ρυθμισθοῦν τὰ ἀποτελέσματά της. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι αἱ πελάτιδες του παραπονοῦνται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα. Ἀντιθέτως, ὁ Καθηγητὴς Γκέμζελλ ἐκφράζει τὸν φόβον ὅτι αἱ γυναῖκες ποὺ μέγρι τοῦδε ἦσαν στεῖραι θὰ σπεύσουν τώρα πρὸς αὐτὸν κατὰ πλήθη, ἐὰν ἀποκαλυφθῆ ἡ ἐφεύρεσις του ἐξω ἀπὸ τοὺς ἱατρικοὺς κύκλους.

Χρειαζονται ἐπτὰ νεκροί...

Κατὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ Καθηγητοῦ Γκέμζελλ, ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς ἐνέσεις ἐκχυλίσματος τοῦ ἐνδοκρινικοῦ ἀδένου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ποὺ εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὑπόφυσις», περιέγοντος ὁρμόνας ἱκανὰς νὰ προκαλέσουν τὴν κάθοδον τῶν ὠαρίων εἰς τὴν μήτραν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ τὸ ἐκχυλίσμα αὐτὸ τῶν ὁρμῶν πρέπει νὰ ληφθοῦν ἐπτὰ «ὑποφύσεις» ἀπὸ ἰσοριθμοὺς νεκροῦς—ἀνεξαρτήτως φύλου—ἀρκεῖ τοῦτο νὰ γίνῃ εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ θανάτου.

Σημαντικὸς ἀριθμὸς νοσοκομείων, ὄχι μόνον εἰς τὴν Σουηδίαν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας σκανδιναβικὰς χώρας, ἀνεφοδιάζουν τὸν Δρα Γκέμζελλ μετὰ «ὑποφύσεις», τὰς ὁποίας ἀφαιροῦν ἀπὸ νεκροῦς καὶ διατηροῦν εἰς βραβεῖαν κατάψυξιν. Ἀπὸ τοὺς ἀδένας αὐτοῦς ὁ διάσημος γυναικολόγος ἀφαιρεῖ τὰς πολυτίμους ὁρμόνας δι' ἰδίας μεθόδου.

Ἀπὸ διετίας ἤδη τριάντα γυναῖκες ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν θεραπείαν αὐτὴν εἰς τὸ πανεπιστημιακὸν νοσοκομεῖον τῆς Οὐψάλας. Ἀφοῦ ὑποβλήθησαν εἰς ὅλας τὰς ἐνδεινυομένας ἐξετάσεις, εἰς τρόπον ὅσπερ νὰ μὴ ὑπάρξῃ καμμία ἀμφιβολία περὶ τῆς ὀριστικῆς στειρότητός των, ἀρχίζει ἡ θεραπεία τοῦ Καθηγητοῦ Γκέμζελλ, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς μίαν σειρὰν δέκα ἐνέσεων τοῦ ἐκχυλίσματος ὑποφύσεως.

Τὸ περίεργον ὅμως τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς εἶναι τὸ ἐξῆς: ἡ σειρά τῶν ἐνέσεων τοῦ ἐκχυλίσματος ὑποφύσεως προκαλεῖ μίαν «τεχνητὴν» κάθοδον τοῦ ὠαρίου, ἀλλὰ διὰ μίαν καὶ μόνην φοράν. Ἐὰν ἡ πρώτη προσπάθεια ἀποτύχῃ, ἡ θεραπεία δέον νὰ

ἐπαναληφθῆ. Μία ἀπὸ τὰς ἀσθενεῖς τοῦ Καθηγητοῦ Γκέμζελλ ἐπανάλαβεν ἐπτά φορές τὴν θεραπείαν προτοῦ καταστῆ ἔγκυος.

Ἡ ἐγκυμοσύνη ἔχει ἤδη προκληθῆ τεχνητῶς ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Γκέμζελλ κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν εἰς δώδεκα γυναῖκας ἐπὶ δώδεκα κατὰ τὸν ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ὁρμῶν τῆς ὑποφύσεως. Αἱ ἐξ ἐξ αὐτῶν ἔφεραν ἤδη εἰς τὸν κόσμον ὑγιέστατα τέκνα. Ἐπὶ τῶν ἐξ ὅμως αὐτῶν αἱ τέσσαρες ἐγέννησαν τριδύμα ἢ δίδυμα.

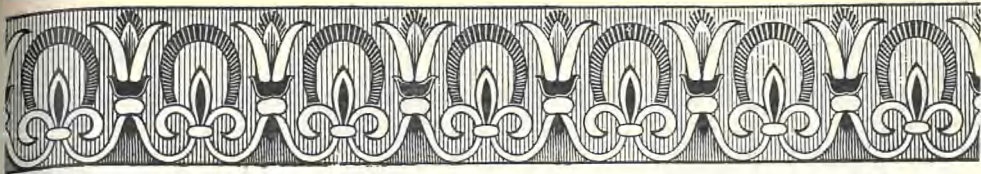
Ὁ Καθηγητὴς Γκέμζελλ, ὁ ὁποῖος ἔχει γίνεαι διάσημος χάρις εἰς ἄλλας ἀκόμη ἐρεῦνας του καὶ ἀνακαλύψεις—εἰδικώτερον ἐνὸς ἀλανθάστου βιολογικοῦ «τέστ», δυνάμει τοῦ ὁποῖου καθίσταται ἄμεσος ἡ διάγνωσις τῆς ἐγκυμοσύνης—εὐρίσκειται ἤδη εἰς τὴν λεπτοτέραν φάσιν τῶν ἐρευνῶν του: πρᾶγματι, διὰ τῆς ὡς ἄνω ἐφευρέσεώς του ἐπιτυγχάνεται μὲν ἡ κάθοδος τοῦ ὠαρίου, ἀλλὰ δὲν ἐλέγχεται ἐπακριβῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν κατερχομένων εἰς τὴν μήτραν ὠαρίων, ὡς ἐκ τούτου δὲ παρουσιάζεται τὸ φαινόμενον τῆς γεννήσεως διδύμων καὶ τριδύμων.

Ἡ τελειοποίησις τῆς μεθόδου τοῦ Σουηδοῦ Καθηγητοῦ θὰ εἶναι νὰ ἐλέγχεται ἡ κάθοδος τῶν ὠαρίων, εἰς τρόπον ὅσπερ αὐτὴ νὰ ἐπέργεται μεμονωμένως ἀνὰ ἓν ὠάριον κάθε φοράν καὶ νὰ γεννᾶται ἓν τέκνον.

*

NEON KENTRON EPYNON EPI TON PAIDIKON ASΘENEION

Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λίβερπουλ πρόκειται νὰ ἰδρῦσῃ ἓνα Κέντρον Ἐρευνῶν ἐπὶ τῶν Παιδικῶν Ἀσθενειῶν, τὸ ὁποῖον θὰ στοιχίσῃ 160.000 λιρῶν. «Τοῦτο θὰ εὐεργετήσῃ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου» εἶπε τελευταίως ὁ Καθηγητὴς Τζ. Ντ. Χαλὴν, Διευθυντὴς τοῦ Τμήματος Παιδικῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Τὰ χρήματα διέθεσε τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἐρευνῶν διὰ τὸ Παιδί, ἓνας νέος Ὄργανισμὸς ἰδρυθεὶς πρὸ τινος χρόνου ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Γκρήνγουντ, ἐπιχειρηματίου τοῦ Λίβερπουλ, διὰ νὰ χρηματοδοτῆ ἔρευνας ἐπὶ τῶν παιδικῶν ἀσθενειῶν. Ἡ ἀνέγερσις τοῦ Κέντρου θὰ ἀρχίσῃ συντόμως. Ὡς εἶπεν ὁ Καθηγητὴς Χαλὴν, τὸ Κέντρον θὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἐρεῦνας του εἰς τρεῖς τομεῖς: τὰς συγγενεῖς διαμαρτίας τῆς διαπλάσεως, τὰ ἀτία τῶν ἀσθενειῶν τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος εἰς τὰ παιδιὰ, καὶ τὰς βιοχημικὰς πλευρὰς διαφόρων νόσων. Ὁ Καθηγητὴς Χαλὴν εἶπεν ἐπίσης ὅτι «ἡ ἀποκατάστασις τοῦ λυκοστόματος καὶ τῆς λαγωχειλίας διὰ ὀρθοδοντικῆς θεραπείας ἀποτελεῖ νέαν γραμμὴν ἐρευνῶν τὴν ὁποίαν θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ Κέντρον, θὰ διεξαγάγωμεν δὲ ἐπίσης ἐρεῦνας ἐπὶ τῶν συγγενῶν διαμαρτιῶν περὶ τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας κατὰ τὴν ἐμβρυϊκὴν περίοδον».

ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ...

«...τὰ ἴχνη τῶν βημάτων σου
θὰ ἀκολουθῶνται ἐπὶ γενεᾶς γενεῶν».

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶναι παρμένα ἀπὸ ἓνα γράμμα πὺ ἐγράφη πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια. Ὁ συγγραφεὺς τους ἦταν ἓνας Σκωτσέζος γιατρός, ὁ Σέρ John McNeil, καὶ ὁ παραλήπτης μιὰ Ἀγγλίδα νοσοκόμος, ἡ Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ.

Δυὸ χρόνια νωρίτερα, τὸ 1859, εἶχε κυκλοφορήσει ἓνα βιβλίον τῆς Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ, οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς Ν ο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς. Οἱ Σημειώσεις αὐτὲς εἶναι γραμμένες σὲ ἀπλὸ ὕφος καὶ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γίνουιν πιὸ εἰλικρινεῖς, πιὸ ἐκφραστικὲς καὶ πιὸ πειστικὲς.

Μοῦ ἄρσαν πάντοτε αὐτὲς οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς γιὰ τὴν μεγάλη ἀπλότητα μὲ τὴν ὁποία ἡ Φλ. Νάϊτινγκέιλ ἀνέφερε βασικὰ ζητήματα πὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθοῦν καὶ σήμερα ὅσο καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς. Σὲ κάθε σελίδα ἐπαναλαμβάνεται ὅτι «ἡ καλὴ νοσηλεία συνίσταται στὸ νὰ προσέχη ἡ ἀδελφὴ μικρὰ πράγματα πὺ εἶναι κοινὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς, καθὼς καὶ ἐκεῖνα πὺ παρατηροῦνται ἰδιαιτέρως σὲ κάθε ἄτομο». Ἡ νοσηλευτικὴ πείρα—λέει τὸ βιβλίον—δὲν μετῶνται μὲ τὸν χρόνον ὑπηρεσίας, ἀλλὰ μὲ τὸ ποσοστὸ κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ νοσηλευτικὴ ἀσκήθηκε γιὰ νὰ προαγάγῃ τὴν τέχνη τῆς κλινικῆς παρακολουθήσεως. Τὸ βιβλίον λέγει κατὰ λέξιν: «Μὲ τὴν παρατηρητικότητα μόνον γεννᾶται ἡ πείρα».

Καὶ ποιὸς εἶναι ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐπιμελοῦς κλινικῆς παρακολουθήσεως; Καὶ πάλι δὲν μπορῶ παρὰ νὰ ἀναφέρω τὰ λόγια τῆς Νάϊτινγκέιλ. Ἀπευθύνοντας τὶς παρατηρήσεις της στὴν ἀδελφὴ νοσοκόμο, λέγει: «Ἐκεῖνο πὺ ζητᾶ ὁ γιατρός δὲν εἶναι ἡ γνώμη σας, ἀλλὰ τὰ συμπτώματα πὺ παρατηρήσατε». Συμπτώματα

πὺ, ὅπως πολὺ σωστὰ λέγει ἐν συνεχείᾳ ἡ Μις Νάϊτινγκέιλ, «ἡ ἀδελφὴ μόνον μπορεῖ νὰ ἀντιληφθῇ». Ἡ κρίσις αὐτὴ ἴσως δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς ἀδελφῆς ὑποτιμᾶται· καὶ ὅμως δὲν πρέπει νὰ συμβαίνει πλέον αὐτὸ ὅταν—θὰ συμφωνήσετε, νομίζω—σᾶς πῶ ὅτι ζητεῖται ἀπὸ τὴν ἀδελφὴ νὰ κἀνῃ ἀκριβεῖς ἀναφορὲς καὶ παρατηρήσεις, γιὰτὶ ὁ γιατρός «ὁ ὁποῖος ἀληθινὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς του θὰ συνηθίση γρήγορα νὰ ζητᾶ καὶ νὰ ἐκτιμᾶ τὶς πληροφορίες αὐτὲς, ὥστε νὰ εἶναι καλύτερα σὲ θέση νὰ σηματοῖση μιὰ γνώμη».

Ὡς πρὸς ἐμὲ, μπορῶ νὰ πῶ μὲ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια ὅτι ἡ καλὴ περιποίησις τοῦ νεογεννήτου βασίζεται ἐξ ὀλοκλήρου σ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελματικῆς συνεργασίας. Ἡ Μις Νάϊτινγκέιλ δὲν ὑπερέβαλλε ὅταν ἔγραφε: «Στὴν περιποίησις τῶν νεογνῶν τὸ κάθε τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ παρακολούθησις τῆς Μαΐας ἢ τῆς μητέρας».

Ἄν ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ δώσω καὶ ἄλλη δικαιολογία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ θέματός μου, ἡ δικαιολογία αὐτὴ θὰ ἦταν ἡ σημασία πὺ ἡ Φλόρενς Νάϊτινγκέιλ ἀπέδιδε στὴν περιποίησις τοῦ νεογεννήτου. Τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τῶν Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ὡ ν ἐπιγράφεται: «Ἡ φροντίδα τοῦ μοροῦ» καὶ ἡ συγγραφεὺς τονίζει στὴν ἀρχὴ πῶς ὅ,τι ἔχει συστήσει γιὰ τὴν περιποίησις τῶν ἐνηλίκων ἰσχύει σὲ πολὺ μεγαλύτερον βαθμὸ γιὰ τὰ μωρὰ· καὶ στὶς τελευταῖες της παρατηρήσεις συνδέει τὶς ἰδιαιτέρως ἀνάγκες τῶν μωρῶν μὲ τὶς ἀνάγκες «τῆς γυναίκας κατὰ τὴν περίοδο τοῦ τοκετοῦ».

Τελείως ἄσχετα πρὸς τὶς παρατηρήσεις πὺ ἀναφέρονται καθαρῶς στὴν παιδιατρικὴ καὶ τὴν γυναικολογία, οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς Ν ο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς εἶναι πραγματικὰ ἀξιοπρόσεκτες γιὰ τὴν δεξυδέρ-

κεια καὶ τὴν διορατικότητα ποὺ φανερώ-
νουν, γιατί δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε ὅτι ἐ-
δημοσιεύθηκαν τὸ 1859.

Στὴν πρώτη φράση τοῦ βιβλίου ἐξετά-
ζεται ἡ ἀντιμετώπιση τῆς ἀσθενείας στὸ
σπίτι καὶ στὸ νοσοκομεῖο. Παρεμβάλλε-
ται μιὰ παράκλησις νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ νοση-
λευτικὴ ὡς ἓνα ἐπάγγελμα ποὺ ἐνδιαφέρε-
ται «γιά κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν χορη-
γία φαρμάκων καὶ τὴν τοποθέτηση κατα-
πλασμάτων». Βλέποντας ἡ Νάϊτινγκέιλ
πολὺ μακρύτερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ της, διε-
κλήρυσσε ὅτι, ἀσχέτως πρὸς τὴν σημασία
τῶν νοσοκομείων γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ἀ-
σθενῶν, «μία καλύτερη περιποίησις τῆς
υγείας μέσα στὸ σπίτι» εἶναι τὸ πρῶτο ἄ-
παραίτητο στοιχεῖο γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὸν
περιορισμὸ τῆς θνησιμότητος τῶν νεο-
γεννητῶν. Μὲ θάρρος ἐπεκαλεῖτο τὴν προ-
σοχὴ ἐναντίον τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύ-
νης στὰ φάρμακα. Μὲ ἐξαιρετικὴ ὀξύδερ-
κεια κατώρθωνε νὰ βλέπῃ τὴν ἀσθένεια
ὅπως ἔμεῖς σήμερα, σὰν ψυχοσωματικὸ
φαινόμενο.

Ἄφ' ἐνὸς μὲν δεχόταν τὴν σημασία ποὺ
ἔχει ἡ ἐπίδρασις τῆς ψυχῆς ἐπάνω στὸ
σῶμα, ἀφ' ἐτέρου ὅμως ζητοῦσε «νὰ δοθῇ
περισσότερη σημασία στὴν ἐπίδραση τοῦ
σώματος ἐπὶ τῆς ψυχῆς».

Ἦταν ποτισμένη μὲ τὴν ἀντίληψη τῆς
καλῆς γενικῆς υγείας, τῆς ὁποίας ἀναγνω-
ρίζεται σήμερα ἡ μεγίστη σημασία κατὰ
τὴν περιποίησις τῶν μητέρων καὶ τῶν νεο-
γεννητῶν παιδιῶν τους.

Σὲ ὁλόκληρο τὸ βιβλίον τῶν Σημει-
ώσεων Νοσηλευτικῆς παρατη-
ροῦμε ὅτι ἡ συγγραφεὺς ἀναφέρεται διαρ-
κῶς στὸ θέμα τῆς προλήψεως—τῆς προ-
λήψεως τοῦ πόνου, τῆς προλήψεως ἐξα-
πλώσεως τῆς μολύνσεως καὶ τέλος τῆς
προλήψεως τῆς ἴδιας τῆς ἀσθένειας. Σχε-
τικῶς μὲ τὴν ἰλαρὰ, ἐρωτᾷται πολὺ πειστι-
κά: «Γιατί πρέπει τὰ ἄλλα παιδιά νὰ πά-
θουν ἰλαρά; καὶ ἂν ἔχουν, γιατί πρέπει καὶ
τὰ δικά σας νὰ πάθουν;»

Ἦ ἀντίληψις ὅτι τὰ νεογέννητα ὑπό-
κεινται ἀπαραίτητως σὲ μολύνσεις ἀπορ-
ρίπτεται—καὶ αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄποψις ποὺ
θὰ μπορούσαμε νὰ υἱοθετήσουμε μὲ με-

γάλο ὄφελος ἀναφορικῶς μὲ τὶς σταφυλο-
κοκκικὲς μολύνσεις μέσα στὰ τμήματα
πρώρων νεογεννητῶν. Μιὰ ἀνάλογη πε-
ρίπτωσης ὑπὸ συνθήκας νοσηλείας κατ'
οἶκον εἶναι ἐκείνη τῆς ἐνδημικῆς οἰκια-
κῆς λοιμώξεως, στὴν ὁποία οἱ ἐργάται τοῦ
Newcastle ἀπέδωσαν τόση σημασία στὴν
ἐρευνά τους ἐπὶ χιλίων οἰκογενειῶν.

Ἄκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἄποψις τῆς βρεφικῆς
υγείας ἐξετάσθηκε ἀπὸ τὴν Μίς Νάϊτιν-
γκέιλ. Στὴν ἐρευνά της γιὰ ἐκεῖνο ποὺ ὀ-
νομάζει «ἡ γενικὴ ὑπόθεσις» θέτει τὸ ἐ-
ρώτημα: «Μὲ ποιά λογικὴ, τὸ γεγονὸς
ὅτι ὑφίσταται πάντοτε ἡ ἀρρώστια, ἐπι-
τρέπεται νὰ ἀποτελῇ δικαιολογία ὥστε
νὰ ὑπάρχῃ καθόλου ἀρρώστια;»

Πρόληψις

Ἡ πρόληψις παρουσιάζεται ὡς εὐθύνη ὄ-
χι μόνον τῆς ἀδελφῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων
ποὺ ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἐκπαίδευση τοῦ
κοινοῦ γενικῶς. Ἐκφράζεται ἀπογοήτευ-
σις γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι «οὔτε κἂν οἱ μητέ-
ρες νομίζουν ὅτι ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἐξε-
τάσουν πῶς θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν υγεία
τῶν παιδιῶν τους», διότι δῆθεν τέτοιες
γνώσεις εἶναι ἐπιστημονικὲς καὶ εἶναι μό-
νον δουλειὰ τῶν ἰατρῶν. Τὰ γεγονότα τῶν
τελευταίων ἑκατὸ ἐτῶν ἐπεβεβαίωσαν τὴν
βαθεῖα φρόνηση τῆς σκέψεως τῆς Φλό-
ρενς Νάϊτινγκέιλ.

Ἡ γυναίκα αὐτὴ θὰ εὑρίσκε ἱκανοποίη-
ση καὶ ἀνταμοιβὴ στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ση-
μερινῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς: θὰ ἦταν
σύμφωνη μὲ πολλὰς ἀπὸ τὶς σύγχρονες
ἀντιλήψεις τῆς ψυχιατρικῆς—ἀλλὰ ὄχι
μὲ ὅλες, ἐλπίζω—καὶ θὰ τῆς ἔκανε χαρὰ ἡ
βελτίωσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς καὶ ἡ δι-
αδεδομένη γνώσις τῶν ἀρχῶν τῆς υγίαι-
νῆς. Ἄλλὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἔμενε ἐκ-
πληκτη ἀπὸ τὴν συνεχιζομένη ἀπεριόρι-
στη προσκόλλησις σὲ συνταγὰς ἐκ μέρους
τόσων πολλῶν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἐπιδιώ-
κουν τὴν υγεία—μιὰ προσκόλλησις ποὺ
ἀσπάζονται πολλοὶ γιατροὶ καὶ ἀδελφές.
Οὔτε πιστεύω πῶς θὰ ἔμενε ἐνθουσιασμέ-
νη μὲ τὴν ἔκτασις ποὺ καταλαμβάνει ἡ θε-
ωρητικὴ ἐκπαίδευσις εἰς βάρος τοῦ χρό-
νου τοῦ καθωρισμένου γιὰ τὴν πρακτικὴ

ἐξάσκηση τῶν ὑπὸ ἐκπαίδευσιν ἀδελφῶν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἐλπίζω ὅτι—ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀποδεδειγμένην εὐφροσύνην τῶν συστάσεων τῆς Μίς Νάτινγκεϊλ—δὲν λησμονοῦμε τὴν συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενη προειδοποίησή της, ὅτι ἡ κλινικὴ παρακολούθησις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν, ἢ, ὅπως τὸ ὠνόμασε, «τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς ἐκπαιδεύσεως στὴν τέχνη τῆς νοσηλείας, πού δυνατόν νὰ μαθευτῆ τελείως μόνον μέσα στὰ τμήματα ἐνὸς νοσοκομείου». Βεβαίως ἡ τέχνη τῆς κλινικῆς παρατηρήσεως, ἡ ὁποία διδάχθηκε στὴν αἰθουσα τοκετῶν, στὸ γυναικολογικὸν τμήμα καὶ στὸ τμήμα νεογεννήτων, θὰ ἀποτελεῖ πάντα τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς προετοιμασίας γιὰ τὴν περιποίηση τοῦ νεογεννήτου παιδιοῦ.

Μὲ ὅ,τι εἶπα ἕως τώρα ἔβριζα μόνον μεγάλα θέματα ὅπως σχολιάζονται στὶς Σημειώσεις Νοσηλευτικῆς. Πολλὰ μπορεῖ νὰ ἀντλήσῃ ὅμως κανεὶς ἀπὸ τὰς λεπτομέρειες τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς, πού ἀφθονοῦν σὲ κάθε κεφάλαιο. Ἀκόμη καὶ οἱ τίτλοι τῶν κεφαλαίων κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὴν ὀξυδέρκειά τους καὶ τὴν ἔλλειψη συμβατικότητος, ὅπως π.χ. «Φλυαρίες, Ἐλπίδες καὶ Συμβουλές», «Λεπτομέρειες σχετικὲς μὲ τὴν Διοίκηση» καί, τολμῶ νὰ προσθέσω, «Τί εἶναι Ἀδελφή!».

Σὲ κάποιον σημεῖο τοῦ βιβλίου σχετικὸ μὲ τὸν ἐξαερισμὸ, ἕνα σχόλιο ἐπὶ τοῦ θέματος «πῶς διαχέονται οἱ ὀσμές» μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε ὄχι θαλάμους καὶ τμήματα νεογνῶν, ἀλλὰ τὶς ἀηδιαστικὰς μυροειδῆς ἀπὸ τὴν κουζίνα τοῦ νοσοκομείου πού καὶ σήμερα ἀκόμη ὑποδέχονται τὸν ἐπισκέπτη στὸ ἄσανσέρ ἢ στὶς σκάλες—ἀκόμη χειρότερες τὴν Παρασκευή, ἡμέρα ψαριοῦ.

Οἱ πλοῦσιοι κατακρίνονται διότι «θέλουν νὰ ἔχουν τοὺς στάβλους τους καὶ τὸ λίπασμά τους κοντὰ στὰ σπίτια τους». Ἄλλὰ τί νὰ πῆ κανεὶς γιὰ τὰ σύγχρονα σπίτια πού ἔχουν τὸ γκαράζ χτισμένο μαζί, ἢ γιὰ τὰ νοσοκομεῖα πού ἔχουν τοὺς τεχνεκέδες τῶν σκουπιδιῶν καὶ τὰ μηχανήματα ἀποτεφρώσεως ἀπορριμμάτων τοπο-

θετημένα χωρὶς φροντίδα γιὰ τοὺς παρακείμενους θαλάμους καὶ τοὺς χώρους ὅπου ὑπάρχουν νεογέννητα; Καὶ ὑπάρχει στὸ βιβλίον μιὰ ἀυστηρὴ σύστασις: «Ἄς μὴν βασισθῆ κανεὶς σὲ ἀποσμητικὰ μέσα, ἀπολυμαντικά καὶ τὰ παρόμοια γιὰ τὴν καθαριότητα τῆς ἀτμοσφαιράς. Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῆ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ρυπαρότητος, ὄχι ἡ ὄσμή του».

Διερωτῶμαι ἂν στὰ προσεχῆ χρόνια θὰ ἀναθεωρήσωμε τὴν κρίση μας γιὰ μερικὰ τουλάχιστον ἀπὸ τὰ ἀποσμητικὰ πού εἶναι σὲ κοινὴ χρῆσις. Διαχέουν βέβαια ἕνα εὐχάριστο ἄρωμα, ἀλλὰ ὅμως δὲν συντελοῦν καὶ σὲ μιὰ ψευδῆ ἐντύπωση ἐξυγιάνσεως;

Ὁ ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς ἀσθενῶν μέσα στοὺς θαλάμους καταδικάζεται μὲ δριμύνη ὕφος—καὶ ἀλήθεια, μήπως δὲν γνωρίζομε πολὺ καλὰ καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ ὅτι ὁ ἀνεπαρκὴς χώρος γιὰ νοσηλεία εἶναι πάντοτε ἕνας παράγων πού συντελεῖ κατὰ πολὺ στὴν διάδοσιν τῶν λοιμώξεων μέσα σὲ μιὰ κοινότητα νεογνῶν;

Ἡ θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος ἐξετάζεται μαζὶ μὲ τὸν ἐξαερισμὸ. Οἱ κίνδυνοι τοῦ κρυολογήματος τονίζονται ἰδιαιτέρως καὶ οἱ συμβουλές πού παρέχονται, ἐὰν ἐφημεροῦντο σήμερα, θὰ περιορίζαν ἀναμφιβόλως τὴν συχνότητα τῶν περιπτώσεων πού εἶναι γνωστὲς ὡς «διαιταραχαὶ ἐκ ψύξεων» καὶ πού συναντοῦμε ὄλο καὶ περισσότερο.

Θερμοφόροι

Ὅπως θὰ τὸ φαντάζεσθε, δὲν παραλείπονται ἀπὸ τὸ βιβλίον τὰ μέτρα πού πρέπει νὰ λαμβάνωνται κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν θερμοφόρων, καὶ ἐγὼ τουλάχιστον διαφωνῶ μὲ τὴν τακτικὴν πού ἀκολουθεῖται ἀκόμη σὲ πολλὰς περιπτώσεις, νὰ ἀποφεύγεται δηλαδὴ ἡ χρῆσις τῶν θερμοφόρων στὰ μωρὰ γιὰ τὸν φόβον ἀτυχημάτων καὶ τῶν δικαστικῶν συνεπειῶν πού θὰ εἶχαν. Καθ' ὅσον γνωρίζω, τὰ νεογέννητα εἶναι ἀκόμη τώρα ἐκτεθειμένα σὲ ἀδικαιολογήτους κινδύνους λοιμώξεων μέσα στὰ ὑπερπλήρη θερμαινόμενα τμήματα προώ-

ρων νεογεννήτων, παρὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἄλλοι χώροι διαθέσιμοι, ὅπου τὰ μωρὰ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ μεταφερθοῦν ἐὰν ἡχρήσις τῶν θερμοφώρων δὲν ἦταν ἀπηγορευμένη.

Δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸν ὅτι οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς Νο σ η λ ε υ τ ι κ ῆ ς δίδουν μεγάλη σημασία στὴν ὑγιεινὴ τῶν χώρων ὅπου νοσηλεύονται ἀσθενεῖς. Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι ἐκπληκτικὸν εἶναι νὰ διαβάξῃ κανεὶς συστάσεις ποῦ ἐγράφησαν τόσα χρόνια πρὶν, τὸ 1859, καὶ ποῦ ἀναφέρονται στὴν σημασία τοῦ ξεσκονίσματος μὲ ὑγρὸ πανί· ποῦ συνιστοῦν τὴν χρῆσιν τῆς παρκετίνης γιὰ τὸ δάπεδο καὶ ζητοῦν τοίχους ποῦ εἶναι βαμμένοι μὲ ἐλαιοχρώματα ἐπιδεχόμενα πλύσιμο. Τίθεται ἡ ἐρώτησις: «Τί σκοπὸ ἔχει τὸ νὰ ἀπαλλαγῶμε ἀπὸ τὴν ρυπαρότητα καὶ τὴ σκόνη τοῦ πατώματος ἐὰν δὲν στρέψωμε τὴν προσοχή μας καὶ στοὺς τοίχους;»

Αὐτὸ μᾶς κάνει νὰ σκεφθοῦμε τὰ σχοινιά μὲ τὰ βρωμερὰ ρούχα ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ δῆ ἀπλωμένα στὰ σημερινὰ μας δημοκρατικῶς διοικούμενα νοσοκομεῖα. Σχοινιά ἐνδεικτικὰ τοῦ βαθμοῦ σπουδαιότητος πέραν τοῦ ὁποίου ἕνας ὑπάλληλος ἐνὸς ὀρισμένου βαθμοῦ δὲν τολμᾷ νὰ ἀτενίσῃ. Ἄς ποῦμε ὁμως πρὸς ἔπαινόν τους ὅτι μερικοὶ ὑπάλληλοι μποροῦν καὶ ἀφή-

νουν τὴν στάχτη νὰ τυφλώνῃ τὰ μάτια τους ὡς πρὸς ὀρισμένους κανονισμοὺς. Ὑπάρχει ἀκόμη ἀξιοπρέπεια σὲ μερικὰς ὑπηρεσίες!

Οἱ Σ η μ ε ι ὡ σ ε ι ς βρίσκονται σὲ περισσότερο ἐπισημὰς ἐδάφος ὅταν ἀναφέρουν μὲ λύπη τὴν ἐξαφάνιση τοῦ «μεγάλου παλιοῦ τζακιῶ», καὶ πρὸ παντὸς ὅταν περιγράφουν τὰ βλαβερὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς ὑγείας ποῦ ἔχει ἡ ὀμίχλη. Παρ' ὅλα αὐτά, ὑποινιάζομαι ὅτι, ὅπως ἐγώ, θὰ ὑπάρχουν πολλοὶ μεταξὺ σας οἱ ὁποῖοι μολονότι ἀσπάζονται τὴν ἐπίσημη γνώμη σχετικῶς μὲ τὴν καταστολὴ τῆς καπνιάς, συχνὰ νοσταλγοῦν τὴν ἄνεση ποῦ παρέχει μὴ ἀνοικτὴ ἔστια. Προσωπικῶς δέ, θὰ ἔλεγα ἐπίσης, ὅχι μόνον τὴν ἄνεση ἀλλὰ καὶ τὴν ὕ γ ε ἰ α τῆς ἀνοικτῆς ἔστιας, ὅταν κανεὶς σκεφθῇ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ξηράνσεως τῆς ἀτμοσφαιρας ἀπὸ τὸ γκάζι καὶ τὰ ὑποκατάστατα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εἰς κοινὴν χρῆσιν.

Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀσήμαντον ἀλλὰ πολλὰς φρόνιμες συμβουλὰς στὸ κεφάλαιον ποῦ ἐπιγράφεται «Ἀσήμαντα διοικητικὰ θέματα», οἱ ὁποῖες εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθοῦν γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς νοσηλείας σὲ ἕνα τμήμα προώρων.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 1332/63
Σχ. 232 καὶ 9728/63

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 3ῃ Φεβρουαρίου 1964

Π ρ ὶ ς

Ἀπάσας τὰς ἐν τῷ Νομῷ Μεσσηνίας ἀσκοῦσας τὸ ἐπάγγελμα «Ἐπιστήμονος Μαίας» καὶ μὴ ἐγγεγραμμένας εἰς τὸν οἰκεῖον Σύλλογον.

Θέμα: «Περὶ ἐγγραφῆς εἰς τὸν Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαϊῶν Ἐφετείου Ναυπλίου».

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι, συμφώνως τῷ ἀπὸ 15/12/1955 Β. Διάταγματι «Περὶ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαϊῶν», τυγχάνει ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐγγραφὴ σας ὡς Μελῶν εἰς

τὸν ἐν Ναυπλίῳ ἐδρευοντα «Σύλλογον Ἐπιστημόνων Μαϊῶν» περιφερείας Ἐφετείου Ναυπλίου.

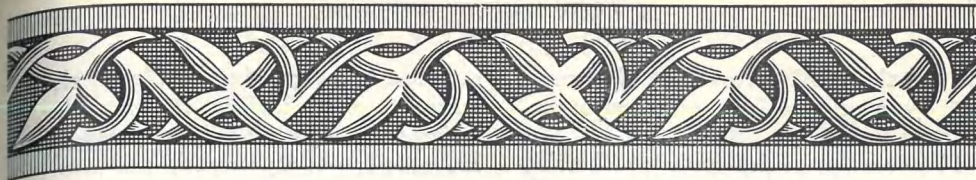
Ὅθεν, ὑπεθυμίζομεν ὑμῖν τὴν ὑποχρέωσιν σας ταύτην καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἄμα τῇ λήψει τοῦ παρόντος μεριμνήσητε διὰ τὴν ἄνευ καθυστερήσεως ἐγγραφὴν σας εἰς τὸν ὡς ἄνω Σύλλογον καὶ προσκομίσητε ἡμῖν βεβαίωσιν τοῦτου περὶ τῆς γενομένης ἐγγραφῆς. Σημειωτέον ὅτι ἐπίκειται ἡ διενέργεια ἀρχαιρεσιῶν πρὸς ἀνάδειξιν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου εἰς ἃς δύνασθε νὰ συμμετάσχητε εἴτε ἀτοπροσώπως εἴτε δι' ἐξουσιοδοτικῆς ἐπιστολῆς.

Ὁ Διευθυντὴς

τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κέντρου Μεσσηνίας

ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ Σ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἱατρός-Ὑγεινολόγος

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΤΕΧΝΗ - ΧΑΡΙΣΜΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι' ΠΕΡΣΙΑ

ὑπό

ΑΓΝΗΣ ΠΑΒΕΪ

Περσική λογοτεχνία καὶ θρησκεία

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κύρου κατάκτησιν τῆς Βαβυλῶνος, τὸν 6ον π.Χ. αἰῶνα, οἱ Πέρσαι ἐγένοντο ἡγέται εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ πολιτισμένου κόσμου, ἀπὸ τὰς Ἰνδίας μέχρι τῆς Μεσογείου. Κατέκτησαν καὶ ἐκράτησαν τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα.

Τὰ ὅσα γνωρίζομεν περὶ τοῦ ἔργου των εἰς τὴν Ἱατρικὴν ἀντλοῦμεν ἀπὸ τὴν «Ζέντ Ἀβέστα», ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα τὰ διδάγματα ποὺ ἀποδίδονται εἰς τὸν Ζωροάστρην, τὸν ἰδρυτὴν θρησκείας ἀριανῆς προελεύσεως, τὴν ὁποίαν μποροῦμε νὰ ἀνιχνεύσωμε μέχρι τῶν ἰνδοϊρανίων πληθυσμῶν προτοῦ νὰ διαιρεθοῦν εἰς Ἰνδοὺς καὶ Πέρσας.

Δὲν γνωρίζομεν τίποτε περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζη ὁ Ζωροάστρης. Ἐξερευνηταί τινες ἰσχυρίζονται ὅτι ἦτο σύγχρονος τοῦ Βούδα καὶ τοῦ Κομφουκίου (6ος π.Χ. αἰῶν), ἄλλοι ὅτι ἔζησε χίλια περίπου χρόνια πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς οὔτε τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του οὔτε εἰς ποίαν ἐθνικότητα ἀνήκεν. Ἡ θρησκεία τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ἦτο μονοθεϊκὴ ἢ θεότης τῶν οὐρανῶν ἦτο ὁ Ὁρμούζ, δημιουργὸς τοῦ Σύμπαντος καὶ συντηρῶν αὐτό, ὁ θεὸς τοῦ φωτός, τῆς τάξεως, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγνότητος, ἐναντίον τοῦ ὁποίου συνεσπειροῦντο ὅλαι αἱ δυνάμεις τοῦ Ἀχριμάν, ὅστις ἦτο ἡ προσωποποίησις τῆς κακίας. Ἡ πάλη, ἐν τούτοις, δὲν ἦτο προωρισμένη νὰ παρα-

ταθῆ ἐπ' ἄπειρον, καθ' ὅσον ἐνδεχομένως τὸ καλὸ θὰ ἐπεβάλλετο καὶ θὰ ἐσάρωνε τὸ κακό.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ ἔγινεν ἐξαιρετικὰ δημοφιλῆς, καὶ ἀκόμη τὴν ἐποχὴν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, σχεδὸν μίαν χιλιετίαν ἀργότερα, ἦτο ἡ μόνη σοβαρὰ ἀντίπαλος τοῦ Χριστιανισμοῦ· ἐν τούτοις, δὲν ἐξῆσκει πλέον σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ μόνοι ἐπιζῶντες ὁπαδοὶ τοῦ Ζωροάστρου εἶναι οἱ Παρσίδες τῶν Ἰνδιῶν, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν μὲ μεγάλην προσήλωσιν ὅσα ἀπομένουν ἀπὸ τὴν «Ζέντ Ἀβέστα». Τὸ φιλολογικὸν αὐτὸ ἔργον λέγεται ὅτι συνίστατο ἀπὸ εἴκοσι ἕνα βιβλία περιέχοντα ὄχι ὀλιγωτέρας τῶν 2.000.000 στροφῶν καὶ ὅτι ἐγράφη ἐπὶ 1.200 δερμάτων ἀγελάδος.

Περσική Ἱατρικὴ

Ὁ Πλίνιος ἀποφαίνεται ὅτι ἡ θρησκεία τῶν Περσῶν ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς ἱατρικῆς των—τὸ ἀντίστροφον μᾶλλον τῆς συνήθους τάξεως τῶν πραγμάτων. Ἐχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ ἱατρικὴ των ὠμοίαζε μᾶλλον πρὸς τὴν τῆς Βαβυλῶνος, ἀπὸ ἀπόψεως ἀντιλήψεως ἐπὶ τῆς προελεύσεως τῆς ἀσθενείας ἀπὸ δαιμόνια καὶ τὸν ἐξορκισμὸν τῶν κακῶν πνευμάτων—ἐν τῷ συνόλω τῆς ὅμως παρουσιάζει περισσοτέραν ἀναλογίαν μὲ τὴν ἱατρικὴν τῶν Ἰνδῶν. Ἄν παραδεχθῶμεν ὡς αὐθεντίαν τὴν «Ζέντ Ἀβέστα», ἐξάγομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἱατρικὴ τέχνη εἶχεν ἀνέλθει εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον πολιτισμοῦ εἰς τὴν Περσίαν ὅ-

πως και εις την Αίγυπτον κατά την εποχήν καθ' ἣν συνεκεντροῦντο οἱ πάπυροι τοῦ Ἑμπερς.

Τὸ μόνον ἄρτιον βιβλίον τῆς «Ζέντ Ἀβέστα» τὸ ὁποῖον διατηρεῖται μέχρι σήμερον εἶναι τὸ δέκατον ἕνατον, ἕνας κώδιξ ἐξαγνισμοῦ γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βεντιντάτ» ἢ «Ὁ Νόμος κατὰ τῶν Δαιμόνων». Αὐτός, ὅπως και ὁ Κώδιξ τοῦ Ἀμουραβί, ὀρίζει τὰς ἀμοιβὰς διὰ τὰς παρεχομένας ἰατρικὰς φροντίδας και ἀναφέρει τρεῖς κατηγορίας ἰατρῶν—τοὺς ἰατροὺς τοῦ μαχαιριοῦ, τοὺς ἰατροὺς τῶν βοτάνων και τοὺς ἰατροὺς τοῦ λόγου—κατὰ πᾶσαν πιθανότητα χειρουργοί, παθολόγοι και ἰατροὶ-μάγοι. Ὁ Θρίτας, ὁ θεῖος ἰατρός τῆς Περσίας, συνεκέντρωνεν εἰς τὸν ἑαυτόν του και τὰς τρεῖς, διότι ἀπὸ τὸν Κοάθρα Βέρυα, τὸν θεὸν τῶν μετάλλων, εἶχε λάβει ἕνα μαχαίρι, τοῦ ὁποῖου ἡ λαβὴ και ἡ αἰχμὴ ἦσαν ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ· ὁ Ὁρμουζδ τοῦ εἶχε προσφέρει τὰ 10.000 βότανα τὰ ὁποῖα ἐφύτρωναν γύρω ἀπὸ τὸ δένδρον τῆς αἰωνίας ζωῆς· και ἡ θεία του καταγωγή τοῦ παρεῖχε τὴν δυνατότητα νὰ διεξάγῃ ἐπιτυχή ἀγῶνα ἐναντίον τῶν φορέων τῶν ἀσθενειῶν τῆς Περσίας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν 99.999, ὅλοι δημιουργήματα τοῦ βασιάνου ὀφθαλμοῦ τοῦ Ἀχριμάν. Ὁ Θρίτας ἦτο πραγματικὰ πρόσωπον τῆς Βέδα, πανομοιότυπον τοῦ Νταβαντάρι, και ὅλοι οἱ Πέρσαι ἰατροὶ ἐπροτρέποντο νὰ βαδίζουσιν εἰς τὰ βήματά του και νὰ πολεμοῦν μετὰ γενναίότητα ἐναντίον τῶν δαιμόνων τῆς ἀκαθαρσίας και τῆς ἀρρώστιας.

Θεωρία τινὲς αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἀγνωστοὶ εἰς τὴν ἀσιατικὴν ἰατρικὴν προσετέθησαν—ὅπως, λόγου χάριν, ἡ ὑπόψια ὅτι ἡ ἐπαφὴ μετὰ πτώμα προσεκάλει εἰδικὴν μόλυνσιν, και ἡ θεωρία αὕτη, φυσικὰ, δὲν ἠνόησε τὴν μελέτην τῆς ἀνατομίας. Ἡ χειρουργικὴ φαίνεται νὰ εἶχεν αὐστηρῶς τεθεῖ ἐκποδῶν, παρὰ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ τοῦ μετᾴλλου, και δὲν διεκρίθησαν ἰατροὶ μεταξὺ τῶν Περσῶν. Οἱ Πέρσαι βασιλεῖς δὲν ἐνεπιστεύοντο οὔτε εἰς τοὺς ἰδικούς των συμπατριώτας οὔτε και εἰς τοὺς Χαλδαίους, και οἱ δύο βασιλεῖς, ὁ Δαρείος και ὁ Κῦρος, ἠγαγκάσθησαν νὰ καλέσουν Αἰ-

γυπτίους ἰατροὺς ὁσάκις εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποβληθοῦν εἰς θεραπείαν, ὁ πρῶτος διὰ τρωθέντα ἀστράγαλον και ὁ δεῦτερος δι' ὀφθαλμολογικὴν πάθησιν.

Ἄμοιβαι δι' ἰατρικὰς φροντίδας

Αὐταί, ὅπως φαίνεται εἰς τὸ «Βεντιντάδ», καθορίζοντο ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν και τὴν περιουσίαν τοῦ πάσχοντος, τὸ ἴδιον ὅπως και εἰς τὴν Βαβυλώνα. Ὁ ἱερεὺς ἐθεωρεῖτο ὅτι δὲν παρεῖχεν ἄλλο ἀντάλλαγμα ἀπὸ τὴν εὐλογίαν του· ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ σπιτιοῦ, τοῦ χωριοῦ ἢ τῆς πόλεως ἔδιδε τὴν ἀξίαν ἐνὸς βοδιοῦ, ἐκτιμωμένου ἀναλόγως πρὸς τὰ μέσα ποῦ διέθετε, ἐνῶ ὁ ἄρχων τῆς ἐπαρχίας ἐπλήρωνε τὴν ἀξίαν θερίππου ἄρματος. Ὁ ἰατρός ὄφειλε νὰ θεραπεύῃ ἐπίσης και τὰ ζῶα, και ἡ ἀμοιβὴ του ἀντιστοιχοῦσε πρὸς τὴν ἀξίαν ἐνὸς ζώου τῆς κατόπιν κλάσεως—ὁ σκύλος κατετάσσετο εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς κλίμακος αὐτῆς και τὸ ἀρνὶ εἰς τὴν κατωτάτην.

Ἡ μεταγενεστέρα περσικὴ Ἰατρικὴ

Ὁ περσικὸς κρίκος μετὰ τὴν σύγχρονον ἐξέλιξιν τῆς Ἰατρικῆς ἐσφυρηλατήθη εἰς τὸ διάστημα μεταγενεστέρων ἑκατονταετιῶν, και ὅταν ἡ εὐρωπαϊκὴ παιδεία συνήγαγε σκληρὰν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν κατὰ τὸν 5ον π.Χ. αἰῶνα. Οἱ Πέρσαι παρέσχον τότε φιλοξενίαν εἰς τὰς ἰατρικὰς ἐπιτευξείας τῶν Ἑλλήνων, ὅπως και εἰς τὴν ἐν γένει κλασσικὴν παιδείαν. Τὴν μετεβίβασαν κατόπιν εἰς τοὺς Ἀραβας κατακτητάς, οἱ ὁποῖοι πάλιν, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου, τὴν ἀνταπέδωσαν εἰς τοὺς προγόνους μας.

Τὸ 570 μ.Χ. ἐγεννήθη εἰς τὴν Μέκκαν τῆς Ἀραβίας ὁ Μωάμεθ. Ἡ διδασκαλία του ἐθεμελίωσε και ἄλλον κλάδον μονοθεϊκῆς θρησκείας, τὴν τοῦ Ἰσλάμ. Οὗτος ἀντέταξε φραγμὸν κατὰ τοῦ κλονιζομένου Χριστιανισμοῦ και τοῦ ἐξησθενημένου Ζωροαστρισμοῦ, τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, και εἰς τὴν τότε Αὐτοκρατορίαν τοῦ Ἰσλάμ ἀνηγέρθησαν μεγάλα ἐκπαιδευτικὰ Σχολαὶ και Νοσοκομεῖα, περὶ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ ἐκτενεστέρα μνεῖα εἰς ἄλλο κεφάλαιον.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ Σ.Ε.Μ.Α.

Πρὸς τὴν

Α.Μ. τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων
Κωνσταντῖνον

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν, διερμηνεῖον τὰ αἰσθήματα ὄλων τῶν Ἑλληγίδων Μαιῶν, ὑποβάλλει Ὑμῖν εὐσεβάστως τὰ βαθύτατα θεομὰ συλλυπητήριά του ἐπὶ τῷ προῶρῳ θανάτῳ τοῦ Βασιλέως Πατρός Σας Παύλου Α' τῶν Ἑλλήνων, προσενεγκόντος ὑφίστας πρὸς τὸ Ἔθνος ὑπηρεσίας, εἰς κρισιμωτάτας δι' αὐτὸ στιγμάς.

Ἡ Πρόεδρος Ἡ Γραμματεὺς
Χ. ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ Β. ΡΟΖΟΥ

Παρόμοιον τηλεγράφημα ἀπεστάλη καὶ εἰς τὴν Α.Μ. τὴν Βασιλισσαν-Μητέρα Φρειδερίκην καὶ τὰ Μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

*

Νεῖα Διπλωματοῦχοι Μαιῖαι

Ἐληξεν ἡ ὑποχρεωτικὴ θητεία τῶν πτυχιούχων τῆς τάξεως 1959-62 τῆς Σχολῆς Μαιῶν «Βασιλισσα Φρειδερίκη».

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. τοὺς εὐχεται καλὴν σταδιοδρομίαν.

Κεναὶ θέσεις

Τὸ «Βοστάνειον» Γενικὸν Κρατικὸν Νοσοκομεῖον Μυτιλήνης ζητεῖ Ἐπιστήμονα Μαιῖαν μὲ μισθὸν Δρχ. 2.200.

Διορισμοὶ-Προαγωγαὶ

Ἡ κ. Ἀνθὴ Λίτινα-Μουρτζάκη διωρίσθη εἰς τὸ Μαιευτήριον «Ἀλεξάνδρα» εἰς τὴν θέσιν Ὑποδιευθυνούσης τοῦ Μαιευτηρίου καὶ τῆς Σχολῆς Μαιῶν «Βασιλισσα Φρειδερίκη».

Ἡ Μαιῖα Βικτωρία Ρόζου προήχθη εἰς Προισταμένην Σπουδῶν τῆς Σχολῆς Μαιῶν «Βασιλισσα Φρειδερίκη».

Ἡ Μαιῖα κ. Ἐρασμία Αὐγουστάτου-Τσιγάντε προήχθη εἰς Προϊσταμένην.

Αἱ κάτωθι Μαιῖαι τοῦ Μαιευτηρίου «Ἀλεξάνδρα» ἔλαβον τὸν τίτλον τῆς Προϊσταμένης: Σοφία Στυλιανᾶκη, Εὐαγγελία Λουρίδου, Νίκη Πλωμαρίτου, Ἀναστασία Καμέτα, Θεοδώρα Μαργκοῦ, Παρασκευὴ Πανούση, Ροδάνθη Τσα-

πάκη, Ἐλένη Γαγγάδη, Αἰκατερίνη Λαμπρινᾶκη, Παναγιώτα Ἀγγελοπούλου.

Ἄδειαι ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος

Αἱ κάτωθι Μαιῖαι ἔλαβον ἀδειαν ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ ἐργασθοῦν εἰς τὰς ἀναφερομένας ἐν συνεχείᾳ Κοινότητας:

1) Κωνσταντινίδου Εὐαγγελία, εἰς Θούριον Ἐβρου, 2) Καρδάση Ἐλισσάβετ, εἰς Νεράντζην Κορινθίας, 3) Λαδοπούλου Ἄννα, εἰς Δαφνοῦδιον Σερρῶν, 4) Ἀνθουλᾶ Κασταντινιά, εἰς Μάλλες Λασηθίου, 5) Ψαρογιαννακοπούλου Ζωγράφω, εἰς Δάραν Μαντινείας Ἀρκαδίας, 6) Μπερτσιμᾶ Ἐλένη, εἰς Δῆμον Ἀταλάντης Φθιώτιδος, 7) Λουκᾶ Ἰωάννα, εἰς Δῆμον Λεβιδίου Ἀρκαδίας, 8) Τρουλινοῦ Αἰκατερίνη, εἰς Μεγάμπη Ἁγίου Βασιλείου Ρεθύμνης, 9) Μπαργιώτα Πηνελόπη, εἰς Εὐαγγελισμὸν Λαρίσης, 10) Βουρεξάκη Σοφία, εἰς Πηγὴν Ρεθύμνης, 11) Πόντικα Εὐαγγελία, εἰς Ὅσσαν Λαγκαδᾶ Θεσσαλονίκης, 12) Καρολίδου Ἀγάπη, εἰς Ρέθιον Κορινθίας, 13) Ἀνέστη Πηνελόπη, εἰς Κοτύλην Ἐάνθης, 14) Λυμπερίου Πίτσα, εἰς Μαιευτήριον «Ἀλεξάνδρα», 15) Ζουμῆ-Κρητικῶ Ἀρχόντω, εἰς Τῆνον Κυκλάδων, 16) Τουνοῦκα, εἰς Δῆμον Καλαβρύτων Ἀχαΐας, 17) Πλευριτάκη Σοφία, εἰς Σκάλαν-Ὠρωποῦ Ἀττικῆς, 18) Καλογεράκη Αἰκατερίνη, εἰς Πτελεὸν Μαγνησίας, 19) Πετροπούλου Παναγιώτα, εἰς Νεμέαν Κορινθίας, 20) Λεουσίδου Κυριακῆ, εἰς Κορομιλίαν Μεσοποταμίας Καστορίας, 21) Μακρῆ Βιργινία, εἰς Κορυφὴν Ἡμαθίας, 22) Λυκίδου Εὐμορφίλη, εἰς Σησαμίαν Σερρῶν, 23) Κλωνιζάκη Μαρία, εἰς Δῆμον Καστελλίου Χανίων, 24) Γραμμέμου Ἀλίκη, εἰς Πορρόια Σιδηροκάστρου Σερρῶν, 25) Σοτιανίδου Ἀφροδίτη, εἰς Ἄνθειαν Ἐβρου, 26) Μαδημένου Πολυτίμη, εἰς Πολύγυρον Χαλκιδικῆς, 27) Ζώη Μαρία, εἰς Νεοχώριον Ἐάνθης, 28) Τσιχλάκη Χρυσούλα, 29) Βράβα Αἰκατερίνη, 30) Φύλλα Ἀδαμαντία, εἰς Προκόπιον Εὐβοίας, 31) Σαπτάρα Ζωή, εἰς Ἁγίον Γεώργιον Κοζάνης, 32) Ντόβα Σταυρούλα, εἰς Αὐγερινὸν Βοῦτου Κοζάνης, 33) Γιαννοῦλη Αἰκατερίνη, εἰς Μάνην Ἐβρου, 34) Σερετίδου Ἀναστασία, εἰς Σάνταν Κιλκίς, 35) Καραμήτρου Χαρίκλεια, εἰς Μαλεσσίνην Λοκρίδος Φθιώτιδος, 36) Ἀράπη Ἀγγελική, εἰς Καλλιθέαν Λαρίσης, 37) Ἀκριτίδου Χρυσούλα, εἰς Ριζώματα Ἡμαθίας, 38) Λογαρᾶ Ἐλεονώρα, εἰς Ἁγίον Πέτρον Κιλκίς, 39) Φωτάκη Καλλιόπη, εἰς Ἁγρὸν Κερκυρας, 40) Κυρλίδου Χρυσούλα, εἰς Μητροῦσιον Σερρῶν, 41) Πένητα Βασιλική, εἰς Πετρικὴν Λακωνίας, 42) Θεοδωράκη Μαρία, εἰς Βουκολίαν Κισάμου Χανίων, 43) Δάγκαρη-Πολυζώη Ἀθανασία, καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν, 44) Κατσιγιάννη Αἰκατερίνη, καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν, 45) Κουρμέση Ἀναστασία, εἰς Κάρυστον Εὐβοίας.

Ἡ ἄφιξις τῆς Miss Deane

Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἀφίχθη εἰς Ἀθήνας, ὅπου παρέμεινε δι' ὀλίγας ἡμέρας φιλοξενουμένη τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδης», ἢ Miss Nora B. Deane, C.B.E., M.A., τέως Διευθύνουσα τοῦ Μαιευτηρίου τοῦ Bristol, τέως Πρόεδρος τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου Μαιῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Διεθνoῦς Συνομοσπονδίας Μαιῶν καὶ νῦν Πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Βρετανίδων. Ἡ Miss Nora Deane εἶναι ἡ πρώτη Μαῖα ποῦ ἔλαβε μέχρι σήμερον τιμητικὸν τίτλον ἀπὸ Βρετανικὸν Πανεπιστήμιον λόγῳ τῶν ὑπηρεσιῶν ποῦ προσέφερεν εἰς τὴν Κοινωνίαν.

Τὴν 7ην Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν μηνιαίαν συγκέντρωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων, ἥτις ἔλαβε χώραν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ξενοδοχείου «Βασιλεὺς Γεωργίος», ἢ Miss Nora Deane ἐξέθεσε τὰς ἐντυπώσεις τῆς ἀπὸ τὴν πρόσφατον περιοδείαν τῆς εἰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὅπου παρεκολούθησε τὴν γυναικείαν δρᾶσιν. Εἰς τὴν ὡς ἄνω συγκέντρωσιν παρευρέθησαν πολλαὶ Ἐπιστήμονες Μαῖαι ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Σ.Ε.Μ.Α.

Γεννήσεις

Ἡ Κυρία Α. Γαγάνη-Δημητρακῆ ἀπέκτησε θῆλυ.

Ἄρραβόνες

Ἡ Προῦσταμένη Κοινοτικῶν Ἱατρειῶν Ἄρραδίτη Κασκαρίνα καὶ ὁ Ἰατρός κ. Ἰωάννης Οἰκονόμου ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

Ἡ Μαῖα Στέλλα Κατσαροῦ καὶ ὁ κ. Δημήτριος Ἰωάννου ἤρραβωνίσθησαν.

Ἡ Μαῖα Ἑλένη Γραικούση καὶ ὁ κ. Φώτιος Κουλουμπῆς ἤρραβωνίσθησαν.

Ἡ Μαῖα Μαρίνα Δημητριάδου καὶ ὁ κ. Φραγκίσκος Κονδύλης ἤρραβωνίσθησαν.

Ἡ Μαῖα Φωτεινὴ Παστοῦ καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Λαουνης ἤρραβωνίσθησαν.

Γάμοι

Ἡ Μαῖα Μαρία Βουτσαδάκη καὶ ὁ κ. Σταμάτιος Φερεντίνος ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των.

Ἡ Μαῖα Γεωργία Προέδρου καὶ ὁ κ. Βασίλειος Τσοῦμας ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των.

Ἡ Μαῖα Νίκη Δριλεράκη καὶ ὁ κ. Ἀντώνιος Ψαρουδάκης ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των.

Θερινὰ συγχαρητήρια ἐκ μέρους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σ.Ε.Μ.Α.

Σὺλλογος Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἐφετείου Ναυπλίου

Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, ὠρίσθη προσωρινὴ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὰς κάτωθι Μαῖας:

1) Σταματῖνα Δαγρῆ-Ἰωαννίδου, 2) Δόμνα Δανοπούλου-Ντουχάνη, 3) Βασιλικὴ Δαρμογιάννη, ἥτις δέον ὅπως ἐντὸς ἐξαμήνου διενεργήσῃ ἀρχιμερείαν πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Περιφερείας Ἐφετείου Ναυπλίου.

*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Ἰανουαρίου 1964

Π ρ ὶ ς

Ἀπαντὰ τὰ Γενικά Νοσοκομεῖα καὶ Ὑγειονομικὰ Κέντρα

Ἄριθ. πρωτ. Ε3γ/4875/283

Ἄριθ. Ἐγκυκλίου 19

Θ ἔ μ α : Περὶ ἐκπαίδευσως Μαιῶν.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι αἱ ἀποφοιτήσασαι τῶν Σχολῶν Μαιῶν δύνανται μετὰ τὴν ἐνιαυσίαν ἀσκήσιν των νὰ ἐκπαιδευθῶνται ἐπὶ τρίμηνον εἰς τὴν νοσηλείαν καὶ περίθαλψιν προῶρων βρεφῶν, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμῶσι τοῦτο, εἰς τὰ Τμήματα Προῶρων Βρεφῶν τῶν Μαιευτηρίων «Ἀλεξάνδρα», «Μαρίκα Ἡλιάδης» καὶ Δημοσίου Μαιευτηρίου Θεσσαλονίκης. Τὰ ἐν λόγῳ Μαιευτήρια θὰ χορηγῶσι πιστοποιητικὸν περὶ τῆς ἐκπαίδευσως των ταύτης.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Ὑγιεινῆς
ΗΛ. ΜΑΥΡΟΥΛΙΑΔΗΣ

Με μεγάλην μας λύπη παρεηρήσαμεν ἐσχάτως, ὅτι σημαντικὸς ἀριθμὸς ἐκ τῶν Μαιῶν-συνδρομητριῶν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐλευθῶ» μᾶς ἐπέσπευσαν τοῦτο, μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν λέξιν « ἄ π α ρ ἄ δ ε κ τ ο ν ». Σημειοῦμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν σειρὰν μᾶς ὅτι αἱ ἐπιστροφαὶ αὐταὶ εἶναι ὄντως ἀπαράδεκτοι, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

Ἡ «Ἐλευθῶ» ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Σ.Ε.Μ.Α. μετὰ κύριον σκοπὸν ὅπως αὕτη ἀποβῆ τὸ μέσον καὶ τὸ ὄργανον διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν Μαιῶν ἐπὶ ὅλων τῶν συγχρόνων ἐξελιξέων τῆς μαιευτικῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ἐν γένει ἐπαγγελματικῶν ζητημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Διεθνoῦς Μαιευτικοῦ Κόσμου.

Ἐπὶ πλέον, ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου τῆς Μαΐας ταυτόχρονα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ δημιουργίαν ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερας ἐπικοινωνίας, κατανοήσεως καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν Μαιῶν ὅλης τῆς Χώρας, παλαιότερων καὶ νεωτέρων, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ σήμερον προὑπόθεσιν διὰ τὴν προόδον καὶ τὴν κατοχύρωσιν τῶν συμφερόντων οἰουδήποτε ἐπαγγέλματος.

Σήμερον δυνάμεθα ἐνσυνειδήτως νὰ εἰπώμεν ὅτι αὕτη ἀνταπεκρίθη ἀπολύτως εἰς ὅλους τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς δι' οὓς ἐξεδόθη. Κατῶρθωσε νὰ ἐξασφαλίσῃ ἕνα ἄριτον ἐπιτελεῖον συνεργατῶν, ἀπάντων ἐξαιρέτων ἐπιστημόνων, ἐνῶ παραλλήλως ἐπέτυχε νὰ τηρῇ πάντοτε ἐνημέρους τὰς Μαΐας ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἐξελιξέων αὐτῶν. Ἀπὸ τῶν πρώτων δὲ φύλλον τῆς ἐκδόσεώς της ἀπέσπασε τοὺς ἐπαίνους τοῦ Ἰατρικοῦ Κόσμου καὶ πλήθους Μαιῶν διὰ τὴν ἀρίτητα ἐμφανίσιν της καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν ὕλην της.

Τὸ ἔργον τῆς ἐκδόσεως της στοιχίζει πολὺ γρημα καὶ περισσοτέρους κόπους εἰς ἐκείνας αἰτινες ἐπεφορτίσθησαν μὲ αὐτό.

Ἐνῶ, λοιπὸν, κατορθώσαμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἕνα ἄριτον ὄργανον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν ζητημάτων τῶν Μαιῶν, εἶναι, ὡς εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω, πράγματι «ἀπαράδεκτον» νὰ ἐπιστρέφεται

τὸ περιοδικόν. Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι εἰς τὰς ἐπιστροφὰς ταύτας προήλθον Μαῖαι αἰτινες ἐλάμβανον τὴν «Ἐλευθῶ» ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν—πέντε, ἐξ καὶ ἐπτὰ ἐνίοτε ἑτη—χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ φροντίσουν νὰ ἐξοφλήσουν τὰς ὀφειλομένας συνδρομάς των διὰ τὰ ἑτη καθ' ἃ τὸ ἐλάμβανον.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ τὸ χαρακτηρίσωμεν ὡς ἀποκαρδιωτικόν.

Μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνοήσωμεν πῶς ὑπάρχουν Μαῖαι αἰτινες ἀδιαφοροῦν διὰ τὸ ἐπάγγελματῶν των εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ λυποῦνται τὴν δαπάνην ὀλίγων δεκαδράχμων ἐτησίως, ὅσον δηλαδὴ στοιχίζει καὶ τὸ εἰσιτήριο ἐνὸς θεάτρου, διὰ νὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσιν των τὸ ἐντυπον ποῦ θὰ τὰς ἐνημερώσῃ ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἐπιστήμης των καὶ τοῦ ἐπαγγεμάτος των, ἐὰν μάλιστα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι καὶ τὸ μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι, μὴ ὑπάρχοντος ἄλλου παραπλησίου.

Χαρακτηριστικῆ, ἐπίσης, τῆς ἀδιαφορίας τοῦ Μαιευτικοῦ Κόσμου εἶναι καὶ ἡ ἐσχάτως παρατηρουμένη ἔλλειψις ἐρωτήσεων ἐπὶ ἐπιστημονικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν θεμάτων ἀπευθυνομένων ὑπὸ τῶν Μαιῶν πρὸς τὴν «Ἐλευθῶ», διὰ νὰ λάβουν ἐκ τῆς οἰκείας στήλης τὴν ἀπάντησιν των.

Αὐτὰ ὅλα ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὰς ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι πολλαὶ Μαῖαι ἔπαυσαν νὰ ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἐπιστήμην των καὶ τὰ ἐπαγγελματικά των ζητήματα.

Ἡ διαπίστωσις εἶναι ἄρκως λυπηρά, δι' ὃ καὶ καλοῦμεν τὰς Μαΐας ὅπως πρὸς τὸ συμφέρον των ἐνισχύσουν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, διὰ τῆς τακτικῆς καταβολῆς τῶν συνδρομῶν των, τὴν «Ἐλευθῶ», ὥστε αὕτη νὰ ἐπιζήσῃ καὶ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐκπληρῶνῃ τὸν σπουδαῖον σκοπὸν της.

Πρέπει ὅλοι αἱ Μαῖαι νὰ ἐνοήσουν ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν των ἐκ τῶν Σχολῶν Μαιῶν ἔχουν ἀνάγκην συνεχoῦς ἐνημερώσεως ἐπὶ τῶν προόδων τῆς ἀνάως καὶ γοργῶς ἐξελισσόμενης ἐπιστήμης των, ἄν θέλουν νὰ εἶναι ἀξίαι τοῦ ὀνόματός των ὡς «Ἐπιστημόνων Μαιῶν».

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Σ.Ε.Μ.Α.
ΧΑΡΑ Ν. ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἐν Θουρίῳ τῇ 27ῃ Νοεμβρίου 1963

Πρὸς τὸ Περιοδικὸν «Ἐλευθῶ», Ἀθήνας

Ἐκφράζω τὴ χαρὰ μου καὶ τὰ ἀπείρωσ θερμὰ συγχαρητήρια σ' ὅλους ὅσους μοχθοῦν διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ μοναδικoῦ περιοδικoῦ «Ἐλευθῶ».

Σύντροφος μοναδικὸς τῆς Μαΐας.

Σὰς πληροφοροῦ, λόγω τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐκ τοῦ Ἰατρικοῦ Θουρίου, νὰ ἀποστέλλετε τὸ περιοδικὸν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1964 εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας μου: Ὀδὸς Βιζβίτζης ἀρ. 33, Ἀλεξανδρούπολιν. Ἀμέσως μόλις τακτοποιηθῶ εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν, θὰ σὰς γράψω τὴν νέαν μου διεύθυνσιν. Παράλληλα θεωρῶ καθήκον μου—ἐὰν καὶ σεῖς

τὸ ἐγκρίνετε—τὸ ἐξῆς: Ἐπειδὴ πολλαὶ Μαῖαι δὲν εἶναι συνδρομητρίαι εἰς τὸ περιοδικόν, σὰς ἀποστέλλω τὰ ὀνόματα τῶν συναδελφισσῶν διὰ νὰ ἀποστέλλετε καὶ εἰς αὐτὰς τὸ περιοδικόν. Ἐπιθυμοῦν ὅλοι διακαῶς. Τὰς ἔχω μιλήσει προσωπικῶς διὰ τὴν ἀξίαν τῆς «Ἐλευθῶ». Πρέπει ὅλοι νὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ περιοδικoῦ μας, τὸ ὅποῖον παραλλήλως θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν θέσιν καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Μαΐας εἰς τὸ σύνολον τῆς Κοινωνίας.

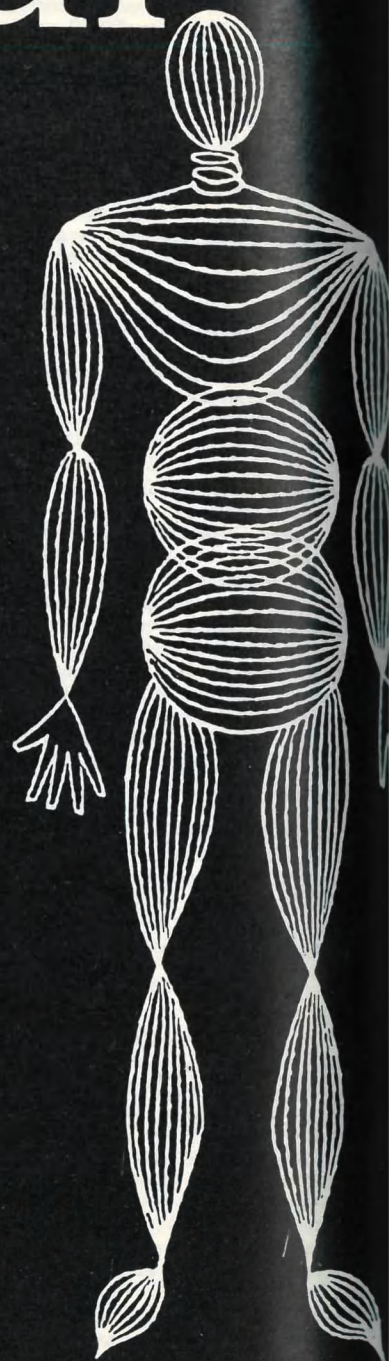
Εὐχαριστῶ.

Μετὰ συναδελφικῶν χαίρετισμῶν
Μαῖα Ε. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

protitar

ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΟΝ
ΙΔΙΟΣΚΕΥΑΣΜΑ ΕΙΣ ΚΟΝΙΝ
ΟΥΔΕΤΕΡΑΣ ΓΕΥΣΕΩΣ

- ★ ΠΗΓΗ ΠΡΩΤΕΪΝΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ 60,0%
- ★ ΑΝΕΥ ΛΙΠΟΥΣ 0,5%
- ★ ΑΝΕΥ ΑΛΑΤΟΣ 0,3%
- ★ ΠΛΟΥΣΙΟΝ ΕΙΣ ΑΣΒΕΣΤΙΟΝ 1,3%

HOLLAND

NUTRICIA Ε.Π.Ε. — ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ 12
ΑΘΗΝΑΙ 107 — ΤΗΛ. 530-873